

ELOFIZETÉS

HELYTEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
8-szorosos petít sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyitász petít sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ
STÄUBER JÓZSEF

Szerda, március 8.

Mai számunk főbb közleményei:

- A bankvita végén.
- Az ujjjavaslatok előtt.
- Román tanítók államségélye.
- A lovag ur szárnyaskereke.
- Hogy „dolgozik” Tóth József?
- Lord és kóristán házassága.
- Gyermekkinzó szülők.
- A hamis váltók.
- Csalás egy Rembrandt-képpel.
- Elzúllott katonatiszt.
- Szénegymérgezés egy diáktanyán.
- Negyestilló szélhámos Temesvárott.
- Színházi pletykák.

A kormány és a választójog.

Arad, március 7.

A választói jog problémájáról néhány nyilatkozat történt legutóbb a delegációban és a sajtóban. Képtelenség volna azt követelni, hogy erről a nagy függő kérdéstről szó ne essék. Képtelenség volna ez már csak azért is, mivel e döntő fontosságú nemzeti probléma körül az eszmék még forronganak, határozott közvélemény még ki nem képződhetett és így a nyilvános diszkusszióknak csak jótékonyan érlelő lehet a hatása.

Nem szabad azonban elfelejteni, hogy a kérdés a jelen pillanatban még nem aktuális. A választói jog reformja még nem a legközelebbi jövődönnek küszöbön álló feladata, mert a kormány a parlamenti reform megvalósítása előtt még egyéb jelentős törvényhozási teendőket vett fel munkaprogramjába. Egy pillanatig se gon-

dolja azonban senki sem, hogy a munkaprogramnak ilyen beosztása azzal a szándékkal történt, hogy a választási reform megalkotás elodáztassék. A kormány által feltétlenül tekintetbe veendő körülmények kényszerűsége követelte a választási reform fontos előmunkálatának elhuzódását. Mert a kormány egyenesen bünt követett volna el a nemzet ellen, ha a népszámlálás döntő tanulságait mellőzte volna a reform megalkotásánál, csak azért, hogy avval néhány hónappal hamarabb elkészüljön. Nem is követelte ezt tőle senki sem. Az országot megnyugtatta az a biztos tudat, hogy a Héderváry-kormány a választói reform megalkotását programja koronájának tekinti s arra vonatkozó ígéretét, mint minden egyéb ígéretét is, feltétlenül komolyan veszi.

De éppen ezért, mivel a választói reform ez idő szerint nem elsőrendűen aktuális, nem is abszorbeálhatja ma még a politikai világ egész figyelmét és érdeklődését. Még kevésbé helyezhető ez a probléma a szenvedelmeknek olyan izzó atmoszférájába, a mely a helyes megoldást egyébként is csak sajnálatosan megnehezíti. A parlamenti reform végre is nem a pártok mérkőzésének alkalma, hanem egy nagy nemzeti kérdés, melyet lehető egyetértéssel kell majd megoldani valamennyi magyar pártnak.

A kormánynak semmi oka sincs arra, hogy a hirtelenében támadt va-

lasztójogi eszmecserében részt vegyen. De a világért sem azért, mint ha a kérdésben nem volna álláspontja és programja. Hiszen Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök nyilatkozott a kérdéstről, valahányszor alkalma nyílt s a jövőben fog bujkálni a nyilatkozás előtt. Elmondott annyit, a mennyit jó lélekkel elmondhatott és ennyit fog mondani ezután is.

A kormány beköszöntő programjában kijelentette a miniszterelnök az országgyűlés előtt, hogy a parlamenti reformra vonatkozóan az eddig ismeretes javaslatok egyikét sem találja megfelelőnek. Kijelentette, hogy a reformot az általános választói jog elvei alapján és a pluralitás mellőzésével óhajtja megcsinálni, olyképpen azonban, hogy az átlamnemzeti jellegét ezéréves történelmünknek megfelelőleg tovább is megőrizze.

Tovább menő részleges jelzőktől a kormányelnök tartózkodott, mert igen helyesen úgy találja, hogy a részletesebb meghatározás, olyan férfiu ajkáról, aki minden szavát komolyan veszi, csak a megoldást nehezítheti. Es amíg az előmunkálatok annyira nem haladnak — ez idő szerint a népszámlálás adatait dolgozza fel a statisztikai hivatal, — hogy maga a kormányelnök tisztán láthasson, a részletesebb felvilágosításokkal adós fog maradni. Elvégre is itt a játék nem babra megy. A kérdésnek helyes megoldása nemzeti fenmaradásunkkal függ össze.

A „becsület.”

Írta: Vértessy Gyula.

I.

Aznap este fejezte be a darabját. „A becsület”-et és ennek a nagy eseménynek az öröme Bence Pál íróársunk teljesítette a felesége óhaját, aki cigányzenét akart hallgatni.

Nem szívesen tette ugyan, mert ha rajta állt volna, üveg alatt tartotta volna a feleségét és még az utcára sem engedte volna kimenni, annál kevésbé holmi cigányzenés vendéglőbe, de már megtette a meg gondolatlan ígéretet, hát állnia kellett a szavát. Még próbálta ugyan, hogy hátha le tudja beszélni a feleségét, de nem sikerült.

— Inkább veszek neked valami szép dolgot. Csak maradjunk idehaza.

— Nem. Megígérted, hogy megteszed, amit akarok, hát tedd meg.

— Kicsikém, meg gondolatlan ígéret volt; afölötti örömben, hogy odairhattam az utolsó lapra: vége, hát elment az eszem.

— Igen — fogja pityergésre a dolgot az asszonyka, — hát az magának olyan iszonyu, ha velem kell jennie valahová? Hát utálatos vagyok én, akit szegyelnie kell?

Erre már nem lehetett mit felelni, menni kellett.

S az asszonyka, akit két éves házasságuk óta jóformán sehová se vitt az ura, gyermeke-

sen örült ennek az esti kirándulásnak. Ugrált, kacagott, az urát majd megfojtotta az ölelésével, csókjával.

— Édes kis uram, meglásd, olyan pompásan fogunk mulatni! És nem kell magad miattam szegyelni. Szép lesznek, mert az akarok lenni. Hogy mondják az emberek: Bence író urnak csinos kis felesége van ám! Hacsak nem néznek a szeretőnek.

— Ugyan, Klárka, — feddi az ura.
— No igen, mert az író uraknak mind csunya feleségük van. Csunya, ostoba és koldus. Ez a három tulajdonságuk szokott lenni. Nem is esoda. Maguk, akik mindég álmodoznak s az egekben kalandoznak, a földön kissé ügyetlenek, tapasztalatlanok, többnyire felszegek ...

— Mondja mindjárt: hülyék.
— Nem hülyék, de olyanok, mint a hatytyuk a parton. Vizben felségesen usznak, de a földön kissé ügyetlenül tipegnek.

— Én is ilyen vagyok?
— Nem, édesem. Ha ilyen lett volna, nem lennék a felesége. Maga ügyesebb, élelmesebb, mint a többi kollegája.

— És talán sajnálja, hogy hozzám jött? — kérdi Bence, a hirtelen haragu, epés emberek gyors felfortyanásával.

— Azt nem mondtam.

— Hogy maga, a szép, okos, gazdag leány hozzám jött, a csuf, koldus írőcskához, skinek tehetsége sincs. mert ha lenne, ne élne felesége vagyonából, hanem a regényei, meg a szindarabjai után dus tantiémeket zsebelne be.

— Ugyan, édes Pali, hogy beszélhet ilyenek. Keres amennyit tud s boldog vagyok, ha addig, míg elérheti azokat a nagy sikereket, amelyekhez tehetsége révén joga van, ha addig a segítségére lehetek, mert maga az én édes kis uram, akit szeretek, imádom s aki esérébe az én szerelmemért egyre bánt és vádol engem ok nélkül és ostoba féltékenykedésből, mert erre már igazán nem lehet oka, hiszen ha nem szerettem volna, miért lettem volna a felesége s akit szeret az ember, aki gyöngéd, jó hozzá, amellet hogy lehetne szerelmemmel csak nézni is egy más férfira? De persze magának ezt hiába prédikálom. Most is csak az a baja, hogy el kell vinnie. Nos, hát nem kell! Lemondok róla. Maradjunk itthon, veszekedjünk tovább.

A férfi megszegyelte magát, odaborult a felesége elé és gyáván, gyámoltalanul kérlelte:
— Ne haragudj rám, bocsáss meg; delásd, nagyon szeretlek, azért féltelek: nem tudok magamnak parancsolni s mindig azt hiszem, hogy nem vagyok méltó hozzád, hogy nem érdemellek meg téged s hogy egyszer csak itt fogsz hagyni, mint az angyalok, tündérek itt szokták hagyni a földieket.

— Milyen csási is maga, kis poétám! — Kedvesen, mosolyogva mondta, meg is csókolta mellé a poétája arcát, hanem azért ez már nem volt az az epedő, rajongó szerelem, amely annak idején a felkapott, bájos, gazdag Vass Klárikát a Bence Pál feleségévé tette.

A gyávaság, meg a gyengeség nem imponál az asszonyoknak, még a poétaférjknél

Ez lévén a helyzet, a parlamenti reform kérdéséről most behatóbb diskusszióknak helye nem lehet. Hiszen nem is lehet a kérdéshez komolyan hozzászólami, amíg a statisztikát, az adatokat, a minden gyakorlati állásfoglalásnak alapul szolgáló kimutatásokat, a legutolsó népszámlálásnak megfelelőleg meg nem ismerjük. Amint ezek az adatok feldolgoztattak, a kormány haladéktalanul le fogja szögezni a részletekre nézve is a maga álláspontját. Es akkor el fog érkezni a beható és theoretikus fejtegetéseken tulmenő diskusszióknak ideje. Addig azonban folytassuk a parlamenti munkát, fordítsuk tekintetünket a legközelebbi jövő feladataira és gondoskodjunk az ország gyakorlati szükségleteinek kielégítéséről.

A bankvita végén.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, március 7.

A képviselőházban vége felé közeledik a bankvita. Ma megszavazták az ötödik szakaszt, az egész javaslat ütköző pontját és most már a vita legfeljebb egy-két napig tarthat. Nem is nagyon érdekli már a képviselőket a bankjavaslat és az ellenzék, különösen a Justh-párt már most nagyban készül az újjavaslat elleni küzdelemre.

A képviselőház mai üléséről részletes tudósításunk a következő:

Kabos Ferenc alelnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést. A jegyzőkönyv hitelesítése után Elnök: Bemutatja a Kuria ítéletét gróf Zichy István mandátuma ügyében és őt végleg igazolt képviselőnek jelentette ki. Bemutatja Bács-megye feliratát a tanítói fizetésrendezés és Zala megye feliratát a Muraköz visszacsatolása tárgyában.

Napirend szerint folytatták a részletes

(bankvitát)

Preszly Elemér konstatálja, hogy azóta, amióta közösségben vagyunk Ausztriával, azóta csak másodrendű gazdasági terület vagyunk. Mig azelőtt állami függetlenségünk idején az egész külföld elsőrendű gazdasági területnek

tartotta Magyarországot. Róbert Károly aranyai például egész Németországban értékmérőként szerepeltek. Papirpénzt először Mária Terézia csináltatott, de a bankó cédulák később a háborúk és gazdasági csapások által vesztettek értékükből, s a kormányok kénytelenek voltak a készfizetést beszüntetni. De meg kell állapítani, hogy az kizárólag Ausztria büne. Ezután áttér az ötödik szakasz bírálatára. Majd azt vitatja, hogy a készfizetéseken a két kormány nem tudott megegyezni. Támadja a pénzügyminisztert, aki mindenkivel szemben áll véleményével. A szakaszt nem fogadja el és csatlakozik Sággy határozati javaslatához.

A jobb oldalról Nemess Zsigmond szólal fel. Polemizál az ellenzéki felszólalókkal. A jegybankot tartja a legilletékesebbnek annak megállapítására, hogy mikor vétsenek fel a készfizetésekre és mikor képes e kötelezettségének eleget tenni. Nincsen rosszabbodás az 1903. évi törvényjavaslattal szemben, amely a kormányt hatalmazta fel ily irányú javaslat előterjesztésére, de akkor is a kormány előbb a bankot kérdezte meg. A bank e törvényjavaslat következtében nem az országgyűléshez fordult, hanem a két kormányhoz. A javaslatnak alkotmányellenes tendenciája sincsen. A bankjavaslat nem törvényjavaslat hanem jelentés, melyet a két kormány el is vehet. A végrehajtó hatalmat köti meg csak ez a szakasz, mert mielőtt a rendeletet kibocsátaná az országgyűléshez kell fordulnia, hogy az is hozzájáruljon. Hivatkozik Polónyira, aki az ötödik szakaszban szintén nem lát alkotmányellenes tendenciát. A javaslatnak leginkább azt a részét érte támadás, hogy az országgyűlésnek záros határidő alatt kell döntöni a kérdésben. Az ötödik szakasznak az a célja, hogy a technikai módokat állapítsa meg és azt célozza, hogy közeledjünk a készfizetések felvételéhez. Ehhez a kérdéshez se a politikának se az elmentéteknek nincs köze, ez csakis gazdasági kérdés. Nekünk erről fel kell világosítanunk az osztrákokat. A záros határidő nem sérelmes, hanem igazságos. Egyszerűen fel kell tenni a kérdést. Ha a magyar közvélemény még mindig akarja a készfizetések felvételét, negyedóra alatt megszavazhatják. A szakaszt elfogadja.

Lovasz Márton: Az előtte szóló Nemes Zsigmonddal polemizálva kijelenti, hogy a szakasz nem hozza előbbre a készfizetéseket, sőt ellenkezőleg, evvel a szakasszal akarta a kormány leplezni a készfizetések kérdésében ért kudarcát. A szakaszt nem fogadja el.

Lukács László pénzügyminiszter. A szakasz vitájában elhangzottakra már nagyjában az általános vita során válaszolt. Foglalkozik az elhangzott ellenvetésekkel, de csak azokkal, amelyek igényel bírák arra, hogy komolyan foglalkozzon vele. Sajnálja, hogy Preszly Ele-

mér bizalmát nem bírja. Visszautasítja azt a vádat, hogy a mai javaslat visszaesést jelent az ezt megelőzővel szemben. A régi törvény csak igéri bizonytalan időre a készfizetéseket és az osztrák kormány nem érezte magát kötelezve a készfizetésekre. Most azonban sikerült annyit kivinni, hogy a bankjegyek paritását lehetett biztosítani, mely hatályában pótolja a készfizetéseket. Most már nem lehet a készfizetéseket ad graecas Calendas elhalasztani. A készfizetés hatálya meg lesz a törvény életbeléptetésével. Sohasem arrogáljuk azt magunknak, hogy valamit kitudunk vinni másik fél hozzájárulása nélkül.

Polónyi Dezső: Ott kell hagyni a közösséget.

Lukács László: Rakovszkynak válaszolva kijelenti, hogy az 5. szakaszban azok az intézkedések foglaltak, hogy belátható időben a készfizetések felvehessenek. Már most Rakovszky azért nem fogadja el a javaslatot, mert nincs meg a készfizetés. Furesa, hogy a célt akarja és az ahhoz vezető eszközt megtagadja. Magyarázza az osztrák 14. §-st, melylyel Rakovszky a tárgyalás alatt álló szakaszt össze hasonlította. Kifejti a kettő közötti lényeges különbséget. A jelen szakasz csak egy törvényben van, nem prejudicál és hatása a törvény lejártával megszűnik, míg a 14. §-t minden kormány alkalmazhatja. Kijelenti, ha Ausztriával nem sikerül a készfizetésekre nézve megegyezni, akkor súlyos komplikációk lesznek. Felhozták azt is, hogy ez a szakasz a főrendiház jogán üt csorbát. Erre kijelenti, hogy a képviselőház nem szándékozik a főrendiházat megfosztani attól a lehetőségtől, hogy a javaslatot megszavazza. Mindig fog akadni egy olyan főrend, aki törvényadta jogánál fogva élni fog önálló indítványozó jogával és követelni fogja a javaslatnak a főrendiházban való tárgyalását. Ha nem volt sérelmes az alkotmány és közjogra az, hogy 1903-ban ez a kérdés a két kormány belátására volt bízva, nem lehet sérelmes az sem, hogy ez a szakasz közelebb hozza a készfizetések felvételét a megvalósuláshoz. Nem állítja, hogy a javaslat stílusa valami elsőrendű. De tekintetbe kell venni, hogy a tárgyalások és a javaslat szövegezése nem magyar nyelven történt, mivel az osztrákok nem tudnak magyarul. A cél nem a gyönyörű stílus, hanem, hogy szó szerint fedje a magyar szöveg a németet. Ha azt hiszik, hogy ez a szakasz sérti az alkotmányt, akkor módosítsák a házszabályokat olyképen, hogy minden javaslat, mely a ház elé kerül, bizonyos záros határidőn belül szavazás alá kerüljön. Kéri a Házat, hogy a szakaszt az összes határozati javaslatok elvetésével fogadja el.

Elnök a vitát bezárja.

sem. Sőt ezeknél a legkevésbé. Mert a szerelmes asszony szeretné azt testileg is a leg-tökéletesebbnek látni, aki előtte szellemileg a leg-tökéletesebb. S a gyenge, emberi vonások az ideálnál kétszeresen fájnak.

S hogy a szép asszony, aki rajongó idealizmusból ment Bencez Pálhoz, már nem szerette őt azzal a régi rajongó hévvel, annak Bencez barátunk maga volt az oka. Gyöngye, féltékeny, örökös panaszokkal és hol néma, hol hangos szerreghányásokkal teli lelkületét: komor, a világtól s a külső élet minden kellemességétől szigorúan elzárkózott egyhangú, szinte zárdai életet, amelyben éltek, kezdte már unni.

Ime, egy ilyen jelentéktelen dolgot is, hogy este elmenjenek valahová cigányt hallgatni, ilyen jelenetek előznék meg! S a vége, hogy az ura, mint valami koldus, térdénálva kéri, hogy bocsásson meg neki s hogy menjenek el.

Olyan kicsinek, olyan szánalmasan jelentéktelennek tűnt fel előtte ebben a pillanatban a férje, hogy mikor karonfogva utnak indultak, úgy érezte, mintha nem az író, az ideál, a szeretett férj, hanem a jelentéktelen, reá nézve már közönyös kis idegen vezetné őt a nagy tömegben, a villamos ivlámpáktól szinte nappali fényben uszó utcákon át.

Az étterem zsufolásig tele volt s miután üres asztalt nem találtak, indultak kifelé, mikor egyszerre csak a hátuk mögött rászólt valaki Bencezére:

— Pali! Pali!

Magas, nyulánk, amellet vállas, karcsu, villogó, barna szemű férfi sietett utánuk:

— Ne menjetek el; van egy üres asztalom.

— Maga az, Barys?

— Én, asszonyom, testestől-lelkestől.

— Megérkezett a nagy utjáról?

— Meg. Éppen ma reggel. Gondoltam, hogy ismerősökre fogok találni, hát azért jöttem ide. De hogy magukkal fokok találkozni, azt nem is reméltem. Mi ütött hozzád, Pali, hogy a feleséged emberek közé viszed?

— Hagyja el, nekem sincs nagy kedvem hozzá, — mentegeti az urát az asszonyka, miközben leülnek a Barys üres asztalához. — De mintha csak ránk számított volna, épen nekünk való asztal.

— Ha terhükre vagyok, ha tán kettésben akarnának ülni, átengedem egészen.

— Dehogy. Örülünk, hogy magával lehetünk. Ugy-e Pál?

— Hogyne. Annál is inkább, mert nemcsak a jó barátához, de a kritikushoz is lenne kéresem.

— Helyes! De először mulassunk, azután hivataloskodjunk...

S a kedves, szeretetreméltó vig gavallér kedélye ráragadt lassanként a morózus Bencezére is; nekimelegedtek mind a hárman s mikor éjfél után hazakészültek, Bencez Pál ur rózsás kedvvel mondta a feleségének:

— Milyen szép is így az élet: kedves feleség, jó barát, cigány! Igazán boldog voltam!

— Látja, ezt máskor is megtehetnénk.

— Meg is tesszük! Gábort pedig mindig elhívjuk magunkkal. És ide is sokszor meghívom, hozzánk. Tudja, ő nagy hatalom, a legbefolyásosabb kritikus, a kedvében kell járni. Meg azután kedves fiu is. Vagy magának nem tetszik?

— Nem nagyon! Ugy néha, ritkán, szívesen el vagyok vele, de gyakran nem szeretném látni. Nem az én zsánerem. Elbizakodott, vakmerő, asszonybolondító hirben álló; nem szeretem az efajta urakat.

— Pedig már csak politikából is szívesnek kell hozzá lennünk. Megígérte, hogy a darabomat elfogadtatja s amit ő megígér, azt meg is teszi. Holnap eljön meghallgatni a darabot. Felolvasom neki.

— Eljön?

— De ijedten mondja! Talán fél tőle?

— Nem, de nekem nem lesz kellemes, ha idejön.

— Édes, az én kedvemért, a darabom kedvéért legyen jó hozzá. Csak mig dülőre jutok a darabommal.

Az asszonyka nem felel rá semmit, de mikor vetkőződni kezd s a férje szerelmesen csókolni kezdi a vállát, a nyakát és suttog a fülebe becéző, szerelmes szavakat, szeretné őt eltaszítani maga mellől és eszméletre rázva oda kiáltani neki:

— Én megtiltottam neki, hogy idejőjön és

(Szünet után)

Sághy Gyula beszél a zárszó jogán válaszul Nemess Zsigmond és Lukács László fejtegetésére.

Elnök jelenti, hogy husznál több képviselő névszerinti szavazás elrendelését kéri. Elrendeli a névszerinti szavazást előbb azonban az ülést öt percre felfüggeszti. A Ház többsége 138 szavazattal 39 ellen elfogadja a szakaszt és mellözi az összes módosításokat.

A hatodik szakasznál Polónyi Géza szólal fel. Ismételtén kifogásolja, hogy a bankrésztvényesek névsorát nem hozzák nyilvánosságra. Fenntartja mindazt a maga részéről, amit a részvényesek birtokosairól mondott az általános vita során. Alkalmat fog találni rá, hogy a dolgot a Ház előtt még szóvá tegye.

Holló Lajos röviden szólott a szakaszhoz. Lukács László pénzügyminiszter stílusos módosítást ajánlott. Wickenburg Márk gróf előadó reflektál az észrevételekre, kéri a szakasz elfogadását.

Mielőtt az elnök a szavazást elrendelhetne volna Polónyi Dezső a határozatképesség megállapítását kérte. Elnök elrendelte a képviselők megszámlálását és miután kiderült, hogy csak 89 képviselő van jelen öt percre felfüggesztette az ülést.

Szünet után megejtik a szavazást, melynek eredménye az, hogy a Ház a szakaszt a pénzügyminiszter stílusos módosításával elfogadja.

Három órakor félbeszakítják a vitát. Ezután a miniszterelnök terjeszti elő a hadra kelt seregek sebesültjeinek elhelyezéséről és segélyezéséről szóló genfi egyezményről törvényjavaslatot és az osztrák magyar bankkal kötött szerződés ideiglenes meghosszabbítására vonatkozó megegyezésről szóló jelentését.

A holnapi ülés napirendjének megállapítása után az ülés négy órakor végződött.

Lázadás Marokkóban. A londoni Reuterügynökségnek jelentik Tungerből: Jólértesült forrás szerint Fez környékén a törzsek felláztak és a fővárost a külvilágtól elzárták. A szultán mehallakat küldött ellenük, de ezek egyes jelentések szerint súlyos vereséget szenvedtek. Sokan a mehallak tagjai közül elesetek vagy megsebesültek. Tüzérség is az ellenség kezére került.

Londonból jelentik: A marokkói lázadás egyre nagyobb méreteket ölt. A Times-nek jelentik Tungerből, hogy a Szultán csapatait melyek az északon operáló sereggel akartak

te idehívod! Hát nem látod, hogy menekülök előle és te hozol össze minket!

— Mennyire is szeretlek, édes kis Klárikám! És milyen boldogok leszünk! Eljön a hírnév, a dicsőség; a darabom előadják. Gábor előadhatja; holnap itt lesz, felolvasom neki a darabomat; de ugy-e jó leszel, ugy-e kedves leszel hozzá.

— Az leszek, de most hagyj aludni.

S mig utálatlalt elhárítja a férje ölelését, egész nyugodtan gondol rá, hogy most már van joga megcsalni is ezt a nyomorult, haszontalan kis emberkét, aki mellett valóságos hős az a másik, aki holnap el fog jönni.

És mikor másnap, mig a férjaz írószobába megy a kéziratért s magukra maradnak a férfi azt mondja:

— Megigérttem magának, hogy nem jövök többet ide s meg is tartottam volna, ha behaltam volna is, de az ura hívott ...

Hát akkor az asszony megszorította a férfi kezét s odahajolt hozzá, hogy szinte érte az ajka az arcát:

— A tiéd leszek! Én becsületes maradtam volna, de ő nem volt becsületes.

Bence ur megérkezett a kézirattal:

— Ti vagytok, gyerekek, a közönség, üljtek oda egymás mellé a dívánra.

És oda ültek, szoroson egymás mellé, az író ur pedig boldogan olvasni kezdte:

— „A becsület”, társadalmi színmű, három felvonásban ...

egyesülni, megverték. Az összes törzsek felláztak. Fez el van vágva a világtól. Francia tisztok, akik Fezbe akartak menni, kénytelenek voltak Larachéba menekülni.

A munkapárt egysége.

— Az ujonejavaslatok előtt. —

— távirati tudósítás.

Arad, március 7.

Az az affér, amely valójában nem is volt meg, s amelyet csak néhány ellenzéki lap fujt fel t. i. a Sándor Pál vasárnapi cikkéből keletkezett szóbeszéd mára teljesen elhallgatott. A munkapárt tagjai fölényes mosollyal tértek fellette napirendre s azért az ellenzék se foglalkozik többé vele, hanem inkább az ujonejavaslattal szemben elfoglalandó álláspontjáról tanakodik.

Mai politikai távirataink a következők:

A munkapárt egysége.

Budapestről jelentik: Sándor Pálnak Tisza István gróf ellen intézett támadása ma már kevésbé foglalkoztatta a politikai köröket. Az a nyugalom, mellyel a munkapárt az incidenst fogadta, nagyon lehütötte azokat, akik a munkapárt folyamatban levő bomlásáról beszéltek. Azt mondják, hogy a választójog kérdésében a csekélyszámu radikálisok ellentétes állásponton vannak ugyan a párt zömével, ez az ellentét azonban csak akkor lesz aktuális, ha a választójog kérdése napirendre kerül.

A Ház munkaprogramja.

Budapestről jelentik: A bankjavaslat vitája végső napjait éli. Azt hiszik, hogy pár nap alatt kimulik a két hónapnál tovább elartott szófecsérlés és rákerülhet a sor az ujonejavaslatokra. A Justh-párt mint hírlik az ujonejavaslat körül is élénk vitát fog indítani és főként a szárazföldi és tengeri fegyverkezést fogják tárgyalni. A párt, mint már a delegációban is megeselekedte, azt az álláspontot fogja elfoglalni, hogy az országtól kért nagy terhekről csak a népparlament van hivatva dönteni. Ennélfogva még az ujonejavaslat tárgyalása alatt nagy akciót szándékszik indítani a párt a választójog kérdésének aktuálisá tételére nemcsak a parlamentben, de kint az országban is. A kormány nyugodtan várja az ujonejavaslatok elintézését. Ugy számítanak, hogy májusban a véderő-törvényre kerül a sor. Az erről szóló javaslat már egészen elkészült.

A külügyminiszter helyettese.

A Budapesti Közlöny mai száma a következő királyi elhatározást közli:

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1911. évi febrár 28-án kelt legfelső elhatározásával, a cs. és kir. Ház és a külügyek cs. és kir. miniszterének legalázatosabb előterjesztésére legkegyelmesebben jóváhagyni méltóztatott, hogy a konstantinápolyi cs. és kir. nagykövetség vezetése, Pallavicini János örgróf rendkívüli és meghatalmazott nagykövet másutt való alkalmaztatásának tartamára Szentgyörgyi báró Müller Lászlóra, a cs. és kir. Ház és a külügyek cs. és kir. miniszteriumának első osztályfőnökére mint rendkívüli kiküldetésben levő rendkívüli és meghatalmazott nagykövetre bizassék.

Ezen alkalomból Ő császári és apostoli királyi felsége az utóbbinak, eddigi teendőiben való meghagyása mellett, a II. rangosztályu diplomáciai tisztviselő állományába való átvételét legkegyelmesebben engedélyezni és neki a rendkívüli és meghatalmazott nagyköveti címet és jelleget legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Támadás Khuen-Héderváry ellen.

Zágrábból jelentik: A tartománygyűlés ma folytatta a felirati vitát. Kumicic keresztényszociálista hevesen megtámadta Khuen-Héderváry gróf miniszterelnököt, aki most mint ideiglenes horvát miniszter Horvátország közjogát lábbal tiporta. Első ízben törté t, hogy az osztrák képviselőház elismerte a horvát közjogi önállóságot és törvényben dekretálta a horvát állampolgárságot, de Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök összefogott Horvátország ellenégeivel és kicsinált dolog, hogy az osztrák urakháza ki fogja küszöbölni a megszavazott törvényjavaslatból ezt a közjogilag helyes kifejezést, amelyért évek óta küzd Horvátország. Khuen-Héderváry gróf, mint horvát miniszter is ellensége Horvátországnak. Kormánya iránt tehát nem lehet bizalommal a horvát országgyűlés.

Román tanítók államsegélye.

— Aradmegye közigazgatásából. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 7.

Aradvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt Urbán Iván főispán elnöklésével rendes havi ülését tartotta meg. A szakreferensek havi jelentéseim körül néhány érdekesebb ügy került tárgyalás alá.

Többször megirtuk azt, hogy az aradmegyei felekezeti tanítók az 1907. XXV. t.- alapján államegélykiutalványozása iránt kérvényekkel fordulnak a megye közigazgatási bizottsághoz. A kérvények felszerelése azonban minden esetben hiányos volt, mert a törvény által megkövetelt tanterv és órarend nem volt csatolva, igaz ugyan, hogy abból az okból, mert a gör. egyházmegyei főhatóság még általános érvényű és kötelezettségű tantervet nem készítet a vármegyei felekezeti iskolák számára. A közigazgatási bizottság a hiányos felszerelésű kérvényeket visszautasította minden alkalommal. Erre a felekezeti tanítók a kérvényeiket ezentul a közigazgatási bizottság megkerülésével egyenesen a miniszterhez adták be, aki azokat megvizsgálás és véleményadás végett a vármegye közigazgatási bizottságához küldte le. A kérvények ezuttal sem voltak kellőleg felszerelve, s ezért a közigazgatási bizottság azok elutasítását javasolta. Az érdekelt tanítók erre újabb felterjesztéssel éltek a miniszterhez, arra való hivatkozással, hogy az egyházmegyei főhatóság a kérdéses tantervet elkészítette, s az a miniszternél van jóváhagyás végett. A miniszter erre az államegélyeket megállapította, kiutalványozta, egyuttal rendeletet adott ki, amelyben közli, hogy a folyó tanévre ideiglenesen eltekint a kormányhatóság által jóváhagyott tanterv és órarend csatolásától de kiköti, hogy a tanítás a már megállapított, de még jóvá nem hagyott tervezet szerint történjék. A közigazgatási bizottság a miniszter rendeletét egyhangulag tudomásul vette.

Ambrus János nagyiratosi lakos felebbezést nyújtott be az igazoló választmány ama határozata ellen, amelylyel a nagyiratosi bizottsági tagválasztást megsemmisítette. Minthogy a választást több súlyos bebizonyított érvénytelenségi ok miatt semmisítette meg az igazoló választmány, a közigazgatási bizottság a felebbezést elutasította.

Aradvármegye fegyelmi választmánya e hó 9-én délelőtt a vármegyei háza kis üléstermében ül össze, hogy több tanító ügyében határozzon. Az illető tanítók a következők: Schwieger Gyula borosjenői igazgató tanító, aki az anyakönyvvezetés körül követett el szabálytalanságokat; Andryka György kőrösbökényi ta-

nitó, aki a magyar nyelvet ugyszólván teljesen mellőzte a tanításnál; Popovits Demeter aradkői-i tanító, aki jogérvényesen befejezett fegyelmi ügyének újrafelvételét kérte; s végül Sugár Vilmos és neje Mezei Karola, akik súlyos testisértéssel vannak vádolva.

Szén-gázmérgezés

egy diáktanyán.

— A csónélküli kályha áldozatai. —

Távirati tudósítás.

Temesvár, március 7.

Halálos kimenetelű gázmérgezés történt ma éjjel egy temesvári gyárvárosi kis udvari lakásban. Két áldozata van ennek a legújabb esetnek: az egyik egy fiatal lány, akinek kihült teteme már a halottaskamrában nyugszik s egy öregebb szegény asszony, aki a kórteremben fekszik eszméletlenül, élet és halál között.

Az eset részletei a következők:

A gyárvárosi Páva-utca négy szám alatt lakik özv. Perwullier Emilia, aki kosztosdeákokat tart egyszerű berendezésű lakásában, mely egy szobából és egy kisebb kamrácskából áll. Az új lakásban nem volt kályha, sem takaréktűzhely és ezért egy kis körkemencét állított be a kamrába. A kis kemence fűtötte a lakást, de olyformán, hogy cső nem volt, amely elvezette volna a füstöt és gázokat. Ez a körülmény ma reggelre szomorú tragédiát eredményezett. Perwullierné és a tizenhárom éves Kracsuineszku Olga kosztosleány a kis kamrában, Quint Péter tizenhétéves, Gerber Nándor tizenhat éves és Posch Miklós tizenhat éves ipariskolai tanulók a szobában aludtak, akik az özvegnél teljes ellátásban részesültek. A leányka Knézről való és az ottani gör. kel. román tanító leánya. A kis Kracsuineszku Olga a városi polgári leányiskola első osztályába járt.

Ma reggel Quint Péter kelt fel elsőnek, hat órakor és felöltözött. Feltűnt neki, hogy a háziasszony még nincs ébren, holott mindig hajnalban szokott felkelni.

Hallgatódzni kezdett az ajtón és ekkor a kamrácskából hörgést és nyöszörgést hallott. Rosszat sejtett és dörömbölni kezdett az ajtón. Erre felébredt a másik két fiú is, akik szintén hallották a hörgést. Miután ismételt kopogásra sem nyitották ki az ajtót, majd pedig a Telekház-utcában lévő rendőrséget értesítették. A lakással szemben levő önkéntes mentőállomást szintén értesítették az esetről. Időközben megérkezett egy gyorsan előhívott lakatos is, aki belülről elzárt ajtót feltörte.

A kamrából fojtó gáz tört elő, szinte elbódítva a belépőt. Borzalmas tragédia színhelye lett a szegényes kis helyiség. A fiatal Kracsuineszku Olga borzalmasan eltorzított arccal holtan feküdt ágyában, míg az asszony, aki egy rövid pamlagon feküdt, eszméletét veszítve ki-mosan hörgött. A leánykát megölte a gyilkos szén-gáz, az asszony azonban még élt. Az önkéntes mentőegyesület ügyeletesen azonnal ápolás alá vette az asszonyt és rövidesen sikerült is eszméletre hozni Perwulliernét, akit annyira elkábított a gáz, hogy nem bírta felfogni, mi történt vele és körülötte. A helyszínére érkezett Engels Béla dr. kerületi orvos intézkedésére az asszonyt még a délelőtt folyamán be-szállították a kórházba, míg a kis leány holttestét a gyárvárosi temető halottas kamrájába vitték. Pici teste hideg és merev volt már és minden élesztés, élesztgetés hiábavaló maradt.

A helyszínén megtartott szemle megállapította, hogy a kis körkemencéből előtűdülő szén-gáz okozta a katasztrófát. Özvegy Perwullierné

a kórúgyon ismét elvesztette eszméletét és azt eddig nem is nyerte vissza. Ha életben marad, amikhez azonban nagyon kevés a remény, úgy gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt vonja felelősségre a bíróság. Az ő vétkes gondatlansága volt az, hogy a kürtő nélküli kemencébe befűtött, jóllehet tudhatta, hogy a ki-ömlő gáz veszélyes.

A tragikus véget ért kis leány holttestét valószínűleg felboncolják; a szerencsétlenség-ről még délelőtt távbeszélőn értesítették a leánynak Knézen lakó szüleit.

A rendőrségen kihallgatták a szomszédos szobában aludt három deákot is, akik közül egyedül Gerber Nándor vallomása érdekesebb. Ez a fiú feküdt le utolsónak éjjel után. Elmondotta, hogy ők már tegnap este érezték a gáz szagát és ekkor kérték az asszonyt, hogy csukja be a kamra ajtaját. Ez meg is történt és így menekült meg a három tanuló a biztos haláltól. Gerber féltizenkét órakor hallotta a kis leánykát nyögni, de nem gondolt semmi rosszat. Azt hitte, hogy álmában gyötéri valami a kis leányt. A hörgés azonban mind erősebb lett és ekkor Gerber átkiabált a másik szobába, hogy az asszony keltse fel a leányt. Perwullierné rá is szólt a leányra, de a hörgés nem szűnt meg. Kis idő múltán Gerber újból átkiabált a szobába, ekkor azonban már nem kapott választ. A gáz eszméletét vette az asszonynak is és a gyilkos démon titokban, esendben befejezte munkáját.

A hamis váltók.

— Óvatos és könnyelmű bankok. —

*

Tóth Józsefnek portefernilleje, az előkelő, de hamisított nevekkal diszkrét váltótárcája aktuálisá tette a hamis váltók egyébkor is sokat bolygatott témáját. Maga Tóth József hihetetlen naivitást árult el e körül. A legtapasztalatlanabb bankgyakornoknak is feltűnhetett volna kettő: 1. hogy van az, hogy több ezerholdas biztoku urak három ezer koronára szorulnak, és 2. ha már pénzre van szükségük, miért fordulnak Holtzer Mihályhoz és Tóth Józsefhez, holott minden bank két kézzel és nem sokkal több kamatlábbal adná nekik a pénzt.

A bankoknak természetesen nagyobb praktiszuk van ebben a dologban. A hamisítások ellen való védekezésnek sok módja van, de abszolút biztosnak semmi se mondható. Az erről folyó tanácskozások során egy szakember a legjobb módnak azt találta, ha a zsránst, vagy azt a személyt, akinek aláírása a váltó „jóságára” nézve döntő, ajánlott levélben értesítik, hogy „forgatmánya intézetünknel leszámítottatott.” Csak hogy a kuriának egy döntése ezt a módszert is meggyöngyöztette. Ha ugyanis az állítólagos zsráns a váltó lejáratát után az aláírás valódiságát tagadta s erre esküt tett, a bíróság mellékesnek és bizonyíték nélkül valónak találta az ajánlott levélben történt értesítést.

— Sokszor a hamis váltók a legjobbak, — mondotta e téma körül valamelyik bankdirektor. Az a paradox állítás olyan esetekre vonatkozik, amikor valaki a hozzá közelálló ember nevére hamisított váltót. A mikor például a könnyelmű fiú az előkelő apa nevét kanyarítja a váltóra, akkor azt a váltót szinte bátran lehet számítani, mert föltehető, hogy az apa, még ha ki is derül a bűn, nem fogja a fiát néhány száz, vagy néhány ezer koronáért becukatni; inkább valódinak ismeri el az aláírást és — fizet.

Természetes, hogy szolid pénzügyintézetek tudatosan ilyen dolgot nem követnek el. Annál kevésbé is ajánlatos ez, mert ha a fiú fölött egészen őszecsapnak a hullámok, esetleg öngyilkos lesz,

— akkor mégis csak rossz lesz az ilyen „prima” váltó.

Nevezetes, hogy milyen sokan kacérkodnak az ilyen, erősen veszélyes váltóval. Néha például kétszáz koronás, rikitóan gyarló módon hamisított váltót hoznak a bankba. A váltóosztály vezetője látja, hogy mivel van dolga, de nem akarja a nyilvánvaló bűnöst kellemetlen helyzetbe hozni.

— Tessék egy fél óra mulva följönni.

A váltóhamisító gondolhatná, hogy ez a fél óra arra való, hogy az állítólagos zsránst megkérdezzék az aláírás valódisága felől. El lehetne arra készülvén, hogy mire visszajön, detektívek várják és letartóztatják. És e rettenetes eshetőség ellenére elmegy és visszajön egy fél óra mulva, — hisz hátha mégis megkapja a kétszáz koronát.

Pedig azzal a fáradsággal, amelylyel a hamisítók egy-egy aláírást eltanulnak, talán becsületes uton is lehetne pénzt keresni. Órákig, napokig másolni, átlátszó papírra levenni, próbálgatni az aláírást, hogy amikor azt a blankettán alkalmazkák, az a valódinak látszatát kelti. Ami legtöbbször elárulja a hamisított váltót, az aláírásnak rajzolt, bizonytalan vonása. Egy tollkanyarodás, amely az igazi aláírásmal öntudatlan, de mindig egyforma, a hamisítónál valódiságos művészetet követel.

Az aláírások valódiságának legjobb ellenőrzője, ha a bank az eredeti aláírással rendelkezik. Ilyenkor a valódi aláírást a kétséges fölé illesztik s a világosság felé fordulva nézik, hogy a jellemző vonások fedik-e egymás.

De ha nincs aláírás? Néha a bank-emberek csodálatos találékonyságot árulnak el az aláírásnyomozásban. Megtörtént, hogy egy előkelő ur aláírása okozott ily értelemben gondot. Hogy bizonyosodjanak meg a valódi volta felől? Az értesítést mellőzni kellett, mert a valódiság esetén a váltó benyújtója megsértődhetett volna, s ezt ki akarták kerülni. Végre a könyvelőnek eszébe jutott valami.

— A zsráns buzgó tagja a helyi kaszinónak; biztos, hogy az ajánlási könyvben több tagot is jegyzett be és ajánlott. Föl kell menni a váltóval a kaszinóba s megnézni az ajánlási könyvben levő aláírással.

Igy is történt s az ajánlási könyv arra volt, hogy az aláírás — nem volt hamis.

A hamis váltók elméleténél szót kell ejteni — ha lennének, akik erről nem tudnának — a pince váltókról. Ezek nem hamis váltók; bár az aláírások nem valódiak. A mikor egy megszorult kereskedőnek, vagy iparosnak pénzre van szüksége s nincs elég váltója az adósaitól, amelyet forgathatna s leszámítolás végett benyújthatna a bankhoz, akkor fogja magát s nem létező személyek neveit írja elfogadókként a váltóra s azokat forgatja, hogy hitelhez jusson. Természetes, hogy a bankok a pince-váltókkal szemben nem kevésbé védekeznek s ezekkel operálni már annyival bajosabb, mert a leszámítoló intézetek nemcsak magát a benyújtót, a hitelt igénybe vevő felet nézik, hanem „az anyagot” is, azt tudniillik, hogy milyen vagyonu emberek, akiktől váltókat kap. A pince-váltók tehát lassankint kiszorulnak a divatból.

Am a hamis váltók annál inkább divatoznak. A rendőrség és ügyészség töméntelen följelentést kap és folytatja bennük az eljárást. Itélethez azért igen kevés jut közülök. A váltóbirtokos rendszert nem egész köszivü, s ha kifizetik a hamis váltót, a megtorló igazságszolgáltatás eszelekvését elengedi. S mihelyt a váltó ki van fizetve, — a hamisító újra gentleman, emelt fejű és finom, akitől senki se sejt, hogy autogramokat próbált utánozni és ezt véletlenül azokat a bizonyos hoszszu, vékony bolyeges papírszeleteken követte el.

Hogy „dolgozik“

Tóth József?

— Egy eredeti kötelezvény? —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 7.

Ugy e milyen szent átérzéssel tiltakozott Tóth József, a híressé vált milliomos ama vád ellen, mintha ő a törvényes nyolc százaléknál többet szedne a kölcsönadott összegek után. Az tény, hogy amióta az uzsora-törvényt megalkották, az óvatos és furfangos percent nagyiparos a kötelezvényekben csak nyolc százalékot tüntet föl. De nem így volt ez ezelőtt.

Az uszeratörvény életbeléptetése előtt a kötelezvényekben se szégyelt Tóth bácsi 15 percentet kikötni, amint azt az alább közölt, 1872-ből való eredeti kötelezvény igazolja.

Kötelezvény.

200, azaz Kétszáz o. é. forintról, mely összeget alulírtak, Tóth József urtól kölcsön vevén azzal nekie valósággal és egyetemlegesen adósa lettünk kötelezvény magunkat ezen öszletet mai naptól számítandó 15% száztóli kamattal együtt 1873-ik évi Ápril hó 8-ikán pontosan és pedig folyó értékű pénzben hitelező ur lakásán lefizetni: ellenkező esetben alávetjük magunkat az 1868. évi LIV-ik törvényezikben foglalt polgári törvénykezési rendtartás harmadik címének 1-ső és 2-ik fejezetében körülírt somnás eljárásnak, bármely, tetszés szerint választandó bíróság előtt, és különösen feljogosítjuk hitelezőt pedig arra, hogy bennünket az aradi kir. e. foly. sommás bírósága előtt beperelhessen tekintet nélkül a bírói illetőséget szabályozó határozatokra, a miért is ezennel mindennemű, a bírói illetőség elleni kifogásról eleve lemondunk, teljes hatalmat adván hitelezőnek a végrehajtást bármily s bárhol található ingó vagyonnunkra ha azonban a hitelező ur követelését veszélyeztetve látná, minden e részbeni újbóli beleegyezésünk nélkül még a lejáratú idő előtt, ha tetszik az ítélet hozatalb napján is vezetni, és az ingóságok elárverezését 8 napon belül; — az ingatlan birtokra nézve pedig egy-egy hó közbevetésével eszközölni; — egyszersmind szinte beleegyezvén hogy ezen kötelezvény, a bennfoglalt adóssági öszlet, s 15% száztóli kamatai erejéig az aradvárosi 2598. sz. t. j. könyvben A + 1. alatt bejegyzett Arad ségai 63. sz. ház és 3169. helyr. sz. telek és kertre hitelező ur javára jelzálogilag bekebeleztessek, betábláztassék, s az ezen biztosítéki eljárással öszkekötött mindennemű költségek és törvényes díjak melyek telekkönyvi betáblázás, vagy kitörlés címen járulnak nekünk felszámíttassanak.

Miről kiadtuk jelen előttünk anyanyelvünkön felolvasott és megmagyarázott kötvényt, nevünk, kezünk keresztvonásaival megerősítve.

Kelt Aradon 1872 évi Octóber hó 8.

Alólírt tanak bizonyítjuk hogy hitelező a kötvényben kitett összeget, előttünk készpénzben felolvasta; — s adósok azt valósággal felvették.

Kelt m. f.

R. Nógell Ágost M. L. és neje
néviró tanu.Schuldes András A. M. egyet. adósok.
tanu.

Az okirat hátán ez olvasható Tóth bácsi sajátkezű írásá szerint: „989 augusztus 23-án. — A kötvény csak ötven forintban áll fenn.“

Tehát tizenhét esztendő alatt az a szerencsétlen M. L. meg A. M. csak 150 pengő forintot birt letörlesztenij a tőkéből. Mit gondol-

nak, hány száz forintot fizethettek 17 év alatt — kamatban? *

Pogonyi Nándor kir. ügyész ma délben tett indítványt a vizsgálóbírónak az előzetes letartóztatás fenntartása végett. Minthogy Domokos László vizsgálóbíró betegen fekszik lakásán, a helyette sefogja kihallgatni holnap reggel a szélhámos ruhakereskedőt és a kihallgatás után fog határozni a további fogvatartás felett. Holtzer az éjszakát nyugodtan töltötte és most már semmi baja sincs.

Moskovitz Jakab ma kijelentette előttünk, hogy nem ő akarta kisteigerolni Holtzert az üzletéből, hanem egy Ballek nevű prossznici cég.

Nagystilű szélhámos Temesvárott.

— Aki épületeket lop el. —

Távirati tudósítás.

Temesvár, március 7.

A temesvári rendőrség napok óta egy rendkívül erélyesnek látszó ügyben nyomoz. Néhány nappal ezelőtt egy magas szőke ember megjelent a gyárvárosi Brück-féle szeszgyár telkének a Bega felé eső részén és egy ott álló tető nélküli istálló lebontását rendelte el a Vadászerdő községben felfogadott harminc munkásnak. A munkások két napig dolgoztak és közel 30.000 darab téglát hordtak el, amelyet az ismeretlen szélhámos jó pénzért eladott. Mikor a gyár vezetője észrevette, hogy a gyár mögötti járattalan utcában munkások dolgoznak, felszólította azokat a távozásra, azonban azok nem akarták a munkát addig abbahagyni, míg pénzüket meg nem kapják és a rendőrségnek kellett közbelépni. Közben a szélhámos elillant.

Egy másik helyen lebontatott egy mélyfuratu kutat, melynek vasszerkezetét eladta, azután a város határában levő bolgár kertészekről elhordatta az összes karókat és eladta azt a józsefvárosi zárdának. A Gyárvárosban a nyílt utcán több nagy akácfaát kivágatott és eladta egy bognárnak. A színház előtti téren egy ott álló tejeskocsival elhajtattott a Józsefvárosba, a tejet és vaját eladta egy ottani péknek, kinek mint a ferencvárosi új tejszövetkezet titkársa mutatkozott be. A legvakmerőbben járt a Gyárvárosban, ahol több napszámmal egy üzemen kívül helyezett malom gépházából a gépet akarta elhureoltatni. Itt a szomszédok megzavarták és igazolásra szólították fel. Azt állította erre, hogy a gépet megvette és az erről tanuskodó igazolványt mindjárt elhozza lakásáról.

A temesvári rendőrség napok óta nyomoz a vakmerő tolvaj után, de teljesen eredmény nélkül. Annyit sikerült megállapítani, hogy az illető valószínűleg a Gyárvárosban lakott és hol a Babarcsi József, János, hol a Bárány Jenő nevet használta. Hosszabb ideig udvarolt egy józsefvárosi lánynak, akinek házasságot is ígért. Számos szélhámoság terheli lelkiismeretét. Valószínűleg Budapestre szökött. A rendőrség nyomozólevelet adott ki ellene, amelynek adatai szerint Babarcsi-Bárány körülbelül huszonhét éves, magas, karcsu, szőke, nyírott bajuszu fiatalember. Barna ruha, fekete télikabát és puha fekete kalap volt fején utolsó tettének elkövetése alkalmával. Szemei kékek és bal arcán egy körülbelül hat centiméter hosszú sebforradás látszik. Magyarul, németül és románul beszél. Különös ismertető jele, hogy bal szemével állandóan idegesen hunyorit és beszéd közben a szavak végét elharapja.

A lovag ur szárnyaskereke.

— Egy szabadalom históriája. —

Távirati tudósítás.

Arad, március 7.

A lapok közötték pár héttel ezelőtt, hogy lovag Freystädler Jenő szabadalmat kért és kapott egy találmányára, amely a fejlődő aviatikával van összefüggésben. Egy szárnyas kerék ez a találmány, amely arra van hivatva, hogy a repülőgép általa nekifutás nélkül, álló helyzetből fölemelkedhessék a levegőbe.

Azt hittük akkor, hogy Freystädler lovag maga foglalkozik az aviatikával, s hogy dieseretremelő buzgósággal törí a fejét a korszakalkotó találmány, a repülőgép tökéletesítésén. Most azután egy kis kavardás támadt a szárnyaskerék körül s ennek a révén kiderült, hogy a szárnyaskerék nem a lovag urnak, hanem egy szegény asztalosmesternek a találmánya.

Kotlár Pálnak hívják a szerencsétlen embert, aki harminc esztendeje foglalkozik már a repülés problémájának megoldásával. Már 1904-ben a Nemzetközi automobil- és léghajós-kiallításán nyilvánosság elé került egy csapó-szárnyas aeroplán modellje. Akkor József főherceg juttatott egy kis segélyt a szegény feltalálónak, aki módosításokat végzett a gépén és 1907-ben a Vigadóban tette azt közszemlére. Időközben azután konstruált egy új, körforgó szárnyu repülőgépet, egy szárnyaskereket és egy mentőkészüléket.

Lovag Freystädler figyelme egy újsághír nyomán terelődött a szegény Kotlár Pál felé. Megvizsgáltatta a mentőkészülék modelljét s mivel a szakvélemény jónak találta, megvette tőle a találmányt 2000 koronáért. Alighogy aláírta az erre vonatkozó szerződést, levelet kapott egy londoni szabadalmi cégtől, amelyben a következők voltak:

London, 12/VIII. 1910. Kotlár Pál urnak, Budapest, Vigadó-tér 2. Ha Ön angol szabadalmát No 9379/08 eladni óhajtla, úgy nekünk módunkban van azt rövidesen értékesíteni. Fáradozásainkért az eladási ár 8 százalékára tartanánk igényt. Az értékesítés sürgős az itteni szabadalmi törvény miatt, mely a találmányok gyártását előírja. Tisztelettel Simms' Patent Agency.

Kotlár Pál sietve válaszolt a levélre s válaszára a londoni cég a következő levelezőlapot küldte:

London, aug. 23. 1910. Kotlár Pál urnak, Budapest, Vigadó-tér 2. Aug. 10-éről kelezett b. sorait vettük s No 9379/08. számú angol szabadalmának beható tanulmányozása után készek vagyunk az Ön angol tanulmánya értékesítésének energikus keresztülvitelére. 50.000 márkányi árkövetelést igazoltnak tartunk, s b. Simms' Patent Agency.

Kotlár Pál a leveleket megmutatta lovag Freystädlernek, aki azonban szigoruan megtiltotta neki, hogy az általa megvett találmány ügyében egy lépést is tegyen. A szerencsétlen Kotlár egyre nyomorgott tovább, a Vigadó pin-céjében alszik Evva Lajos kegyelméből s busan szemléli új körforgó szárnyasrepülőgépének modelljét, amelynek előállításához még egypár száz koronára volna szüksége, s melyet Nádler műszerész Práter-utcai műhelyében őriz. Nádler a szegény emberre többször felhívta lovag Freystädler figyelmét s így jutott az új találmány, a körforgó szárnyaskerék öt-száz koronáért a lovag ur birtokába.

A feltaláló, Kotlár Pál, a Práter-utca 9. szám alatt még egyre fur-farag az aeroplánmodelljén, amely már egyedüli reménysege.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Hegyek alján, opera. A) bérlet.
Csütörtök: Hercegisasszony, operett.
Bemutató-előadás B) bérlet.
Péntek: Hercegisasszony, operett. C)
bérlet.
Szombat: Hercegisasszony, operett. A)
bérlet.

* Károly Klára bemutatkozása. Művészi szárnybontogatásnál asszisztálni, mindig érdekes. Érdekes, ha a próbálkozás nem is jár eredménnyel, kétszeresen érdekes azonban, mikor a lámpalázzal küzdő kísérletezőt a közönség elismerő tapsai serkentik több önbizalomra, biztosságra és ahogy nyer a közönség tetszésében, úgy bontogatja mindig biztosabb lebbelésre tehetségének kibontakozó szárnyait. Ilyen szép, biztató debünek voltunk ma tanui, mikor Károly Klára egy szép, alig tizenhétéves fiatal leány lépett a közönség elé. Gavaultnak kedves vigjátékában A kis cukrosban ismerkedtünk meg a kisasszonnyal és ez az ismerkedés kellemes emléket hagy maga után. A természet adományát, a csinos megjelenést előnyösen egészíti ki a talentum, melynek mai szereplésével kétségtelen bizonyosságát adta Károly Klára. Kifejező beszéde, öntudatos viselkedése színpadra predestinálja. Nagyon természetes, hogy ezeket az előnyöket még ki kell egészítenie a gyakorlattal, biztosabb, határozottabb fellépéssel, kifejezőbb gesztusokkal és a mimikának fegyelmezésével. Ezek azonban olyan követelmények, amelyeket a gyakorlat okvetlen valóra vált. A közönség rokonszenves fogadtatása méltán jutott ki a tehetséges debutánsnak és a kisasszony mai szereplése biztató perspektívát nyújt a jövőre. Sok taps, virág és kihívás állapította meg Károly Klára sikerét. Szendrey, Dolly, Várnay, Novák Irén, Polgár régi jó alakításaikkal szereztek élvezetes estét a közönségnek H. G.

* Hegyek alján. D'Albert izig-vérig modern zeméjü operáját játssza harmadszor az aradi színház. A mély tartalmu zenei alkotást, szépségeit csak akkor élvezheti a közönség teljesen, ha azt minél többször látta. Az opera főszerepeit ugyanazok játsszák, akik a bemutatón alakításaikkal nagy sikert arattak.

* A Hercegisasszony bemutatója. Ismét Lehar darabra készül a színház. A nagy komponista eddigi operettjei után ítélve, a Hercegisasszony aradi bemutatója csak új hirt és dicsőséget fog Leharnek hozni, aki ebben az operettjében a tisztulibb ízlést, a banalitástól való teljes szakítás igyekezetét mutatja be. Leharnek régóta az az irányelve, hogy az operettzenébe komoly elemet, tartalmas zenét kell belevinni. Az operett szerinte csak akkor lesz örökéletű, ha a közönség finomult ízlésével párhuzamosan haladva, a zeneszerző egyre több értéket önt a zenébe. Ez az igyekezet tükröződik vissza a Hercegisasszony zenéjéből, amelyben annyi a komoly zene, hogy közel viszi az operát légköréhez. Azonban a dallamos, eleven ritmikájú zeneszerző nem vész el ebben a magasabb zenében, mert van az operettnek számos könnyebb zeneszáma. A külső effektusokból a díszes jelmezek és a fényes díszletek fognak gondoskodni. Az operett főbb szerepeit Dióssy Nusi, Zalay, Benkőné, Ladiszlay, Huszár Heltay, Polgár és Vass fogják játszani. Az operett háromszor egymásután kerül színre.

* Pokol. (Dante klasszikus munkája az Apollóban.) Dante világhírű művét, a Pokolt a kinematografia is megörökítette az emberiség számára. Hatalmas ez a mozgófénykép minden tekintetben s ha a mozgófényképszínházaknak vannak irodalmi és művészi eseményeik, úgy Dante Pokla legelső sorban az. Közel ezer méteres hosszú kép illusztrálja a halhatlan nevű költő klasszikus munkáját s érdekesen mutatja be a költemény tárgyát. A világ szenzációju

képet, amelyet eddig csak a legnagyobb párisi színházak mutattak be, 2000 koronáért vásárolta meg az Apolló-színház. A Pokol előadásai csütörtökön kezdődnek meg.

* A züllés útján tánca. Kedden soha nem tapasztalt hatás mellett mutatta be az Uránia-színház a kinematografia legtökéletesebb remekművét, A züllés útján című drámát. A dráma izgalmas fordulatai valósággyal lenyűgözik az embert és szinte lidérenyomásszerű érzés uralja a nézőt, mikor a dráma megrázó jelenetei vonulnak el előtte. De külön kell említeni tennünk az életből vett dráma keretében előforduló gaucho-táncról, erről az erotikus, buja táncprodukcióról, melyhez hasonlót eddig sohasem láttunk. Szász Zoltán a legutóbb Aradon járt kiváló író a következőket írja erről az izgatató táncról: A gaucho röviden és népiesen: délamerikai csikós. Részletesebben és pontosabban pedig egy nagybárára lótenyésztéssel foglalkozó spanyol és indián vérvegyüléséből támadt népfajta. Tánca, melyet ez a kép bemutat, méltó e két, gőgjéről és bujaságáról egyaránt híres népfajtahoz. A spanyol tánc, mely az előbb jelzett okokból mintegy apja a gaucho táncnak, már maga is egyike a legizgatóbb, legművészebb s emellett legnemesebb látványosságoknak, az emberi mozgásoknak ilyen finom, kifejező a legtikkasztóbb érzékiséget s a legnemesebb esztétikai érzéket kielégítő gyűjteménye az összes táncok közt alig található. Meglátszik rajta a spanyolság sajátos vegyüldése forró vérű, szilajon érzéki mórókból, meg zsidókból s gőgös, rajongó, kegyetlen gótokból. Természetesen, amiként a spanyol-indián színes keverék, embernek bármily érdekes is, a fehér spanyolnál mégis nemtelenebb, azonképpen a délamerikai síkságok lovon élő bastordjainak a tánca is vadabb, cédább, állatiasabb, mint a minden érzékisége dacára nemes spanyol tánc-karakter. A gaucho-tánc következőképen pereg le. Férfi és nő a táncoló-pár, néhány rövid előjátékszerű mozgolódás után áttér az igazi produkcióra, melyben a férfi teljesen szenvedő szerepet játszik, míg a nő a nagyon is cselekvő. A gyengébb nemet képviselő táncos megragad egy kötelet, valószínűleg a gauchook híres lófogó lassóját s a férfi teste köré csavarva, teljesen megkötözi ezt. Lekötött karokkal, guzbaszorított térdekkkel, mozdulni képtelen élő szoborként áll a férfi. S ekkor a nő, akit a mozifilmen legalább teljesen testhez álló fekete trikó ruha fed, elkezd körülötte táncolni. Hastáncszerű mozgások közepette kering és egyre közelebb jut a férfihez. Mikor aztán testével egészen ennek lebélyőzött testéhez férközött, akkor nem hagyja abba a keringést, hanem a férfinek mindig hátat fordítva, de szorosán hozzátapadva, a hastánc céda mozgásaival, mint villanyos ütésekkal gyötörve át, egyre szilajabban folytatja ezt az idegtorturát. Máglyán álló, kinevelőphöz kötött áldozat a férfi, a női test, mint ahogy a máglya felcsapó lángjai körülnyaldossák a halálraitétet, körülhorzsolja, körüllobogja, körülsimogatja tehetetlen tagjait." 175

* Roosewelt afrikai vadászata az Apollóban. Két napon keresztül a legnagyobb érdeklődés mellett mutatta be az Apolló-színház azt a szenzációsan érdekfeszítő mozgófényképet, a mely eredeti felvételek nyomán Roosewelt afrikai vadászatáról készült. A kép eredetiségénél s egzotikus miliójénél fogva szokatlanul élvezetes látványt nyújt s teljesen lekötö a néző figyelmét. Ott látjuk a képen Rooseweltet fiatal és kíséretével, amint elindul a vadászatra s később elvonulnak szemünk előtt az afrikai őserdők lakói: a tigrisek, oroszlanok, vizilovak s a többi társaik. Izgalmas látvány, mikor a ragadozó állatok ott mozognak, járnak-kelnek közvetlenül szemünk előtt. Milyen merészség kellett ahhoz, hogy a fényképező géppel meg-

közelítsék a veszedelmes ragadozókat. Az igaz, hogy a fényképezésnek Roosewelt és ekspedíciója volt a fedezet s így nyugodtan örökíthették meg a különös látványosságot. Roosewelt világerdekességű vadászatának legizgalmasabb momentumait adja vissza élethűen a szenzációs mozgókép, amelyet holnap, szerdán mutat be az Apolló-színház, remélhetőleg az első két napon már megnyilatkozott fokozott érdeklődés mellett. Roosewelt vadászatán kívül elsőrangú képek szerepelnek az Apolló műsorán. 177

Csalás egy Rembrandt-képpel.

— A ravasz műkereskedő. —

Távirati tudósítás.

Szentpétervár, március 7.

A szentpétervári rendőrség néhány nap óta több százezer koronát érő festmény furfangos tolvajait keresi Európaszerte, de eddig, úgy látszik eredménytelenül. A nyomozás máig összegyűjtött adataiból a rendőrség arra következtet, hogy a kép nem egészen annak a műkereskedőnek a tudta nélkül lopatott el az üzletből, aki feljelentésével munkát adott Európa összes rendőrségeinek és valószínűleg munkát fog adni a világ minden nyomozhatóságának, ha csak időközben rá nem tudják bizonyítani a műkereskedőre, hogy ő a képlopás értelmi szerzője.

Szentpétervár ismert képárúsáról, Nans-ról van szó, akinek üzletében volt egy női kép, melyet ő háromszáz rubelért vásárolt egy zsidóárustól. Megmutatta a képet a műértőknek, s arról megállapították, hogy az a Flamand iskolának egyik kiváló alkotása és csakhamar kiűtötték, hogy a képnek mestere Rembrandt.

A szerencsés műkereskedőnél néhány nappal ezelőtt megjelent Dolgoruckij herceg osztrák koronás és kijelentette, hogy hajlandó 50.000 rubelt fizetni a képért. A kereskedő elfogadta az ajánlatot s fel is vett 20.000 rubel előleget a hercegtől, aki a hátralékos 30.000 rubelt akkor volt fizetendő, mikor a képet, tisztítás után átveszi.

Röviddel az egység létrejötte után megjelent a műkereskedő a hercegnél, hogy visszaadja neki a 20.000 rubel előleget, mert a képet nem szállíthatja.

— Kitünt, ugymondt, hogy a kép egy lopásból származik és azt két titkosrendőr lefoglalta és elvitte az üzletéből.

Dolgoruckij herceg boldogtalannak érezte magát, hogy elesik attól, hogy élete legfőbb vágya, egy igazi Rembrandt kép megszerzése, teljesedjék. Azonnal telefonált a szentpétervári rendőrfőnököknek és érdeklődött nála a kép sorsa felett, de azt a választ kapta, hogy a szentpétervári rendőrség semmit sem tud a dologról. Rögtön megindította a nyomozást, s kiderült, hogy a műkereskedőnek az az állítása, hogy tőle két állítólagos titkosrendőr elvitte a képet, megfelel az igazságnak. Csakhogy a szentpétervári rendőrség azt hiszi, hogy az előre kitervelt komédia, kiosztott szerepekkel, amelyet a műkereskedő azért ütött nyélbe, mert időközben egy berlini szaktársa távirati uton 300.000 rubelt ígért a képért.

Az ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	— — —	151
Kérdőívatai és hirdetés osztály	— — —	151
Nyomda	— — —	151

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A Haverda per utolsó stációja. A szabadkai rémdráma utolsó felvonása ma kezdődött a Kuria előtt. Az utolsó években kevés bűnügy izgatta ugy a szenzációra éhes közönséget, mint *Haverda* Mariska, *Jánossy Aladár* és *Vojtha Antal* históriája. A gyilkosság eléggé ismeretes. Három évvel ezelőtt a szabadkai szőlőjében agyonlőtték a dúsgazdag özvegy *Haverda Boldizsárnét*. A gyilkos *Jánossy Aladár* volt, aki azért ölte meg az öreg asszonyt, hogy leánya gyorsan hozzá juthasson örökségéhez. A nyomozás kiderítette, hogy a rettenetes bűnök még két másik részese is van és pedig a megölt asszony tulajdon leánya *Haverda Mariska* és ennek unokatestvére, *Vojtha Antal* községi segédjegyző. Az ügyet első ízben a szabadkai esküdtbiróság tárgyalta, de a tárgyalás botrányokba fulladt bele. Az első szenzáció *Winckler* ügyész szereplése volt, akit a híres szekrény-jelenet és az éjjeli vizitek miatt fel is mentettek ügyészi állásától és Budapestre helyezték fel bírónak. Azután jött *Balogh Béla* dr. szabadkai törvényszéki bíró újságeikke. Ez volt a döntő slager a hirhadt ügyben. A védők bíróküldést kértek és a tárgyalást ennek folytán el kellett napolni. Azután az ügy a szegedi esküdtbiróság elé került, amely egy heti izgalmas tárgyalás után az összes vádlottakat felmentette. A Kuria megsemmisítette ezt az ítéletet s az ügy újból való elbírálására a budapesti esküdtbiróságot delegálta. Ezen *Baloghy György* kuriai bíró, a budapesti büntető törvényszék elnöke elnökölt, aki vaskézrel és nagy erélyességgel vezette a tárgyalást, amelynek azután az lett az eredménye, hogy mind a három vádlottat bűnösnek mondták ki. A bíróság *Haverda Mariskát* tizenkét évi, *Vojthát* nyolc évi és *Jánossyt* tíz évi fegyházbüntetésre ítélte. A Kuria mostani tárgyalásán *Vavrik Béla* elnököl. A korrupciósügyeseket *Baumgarten Izidor* dr., a védelmet *Edvi-Ilés Károly* dr., *Balassa Ármin* dr., *Gál Jenő* dr. és *Dési Géza* dr. képviseli. A tárgyalás az iratok ismertetésével kezdődött. Ítélet előreláthatólag csak néhány nap múlva lesz.

§ Petíciók a Kurian. Budapestről jelentik: A Kuria második választási tanácsa ma hirdette ki ítéletét a *Kun Béla* hőmezővásárhelyi képviselő mandátuma ellen benyújtott petíció dolgában. A Kuria négy esetre, vonatkozóan elrendelte a bizonyítást az etetést és itatást illetőleg és a vizsgálatot a szegedi itéltábiát bízta meg. Ugyancsak a II. választási tanács foglalkozott újból celldömölki petícióval. A Kuria tudvaleg elrendelte a bizonyítást és a győri tábla már meg is kezdte a vizsgálatot. Időközben a megválasztott képviselő kiegyezett a kérvényezőkkel a petíció visszavonását illetőleg. Ezt a kérvényező képviselője a Kurianak bejelentette egyúttal a petíciót visszavonta. A bíróság ennek folytán az eljárást megszüntette.

A Kuria I. választási tanácsa ma kezdte meg annak a petíciónak a tárgyalását melyet a szabolems megyei Kisvárdán megválasztott *Liptóházy Béla* munkapárti képviselő ellen nyújtottak be a kisebbségben maradt Justpártiak. A tárgyalást holnap is folytatják.

§ A bizonyítványgyárosok. Budapesten egész sereg „tanférfiu“ iparszerűleg foglalkozott azzal, hogy vasuti, postai és pénzügyőrségi alkalmazást kereső altiszteket, akik híján voltak a megfelelő kvalifikációnak, pénzért képesítő oklevéllel látták el, még ha analfabeták voltak is. Ha szükség volt rá, hamis illetőségi és alkalmazási bizonyítványt is szerettek klienseiknek és ennek alapján megkapták a tanfelügyelőségtől a vizsgálati engedelmet. A tanfelügyelőségnél *Korányi György* segédtanfelügyelő velt a protektoruk, akinek elnézését drága pénzen váltották meg. Zsoldjukban állott még néhány polgári iskolai tanár

akiknél a jelöltek levizsgáztak. Az ügyészség indítványára vád alá került *Földes Géza* a VII. kerületi Rottenbiller-utcai polgári iskola igazgatója, *Balog Márk* a Rottenbiller-utcai polgári iskola egyik tanára, *Korányi György* segédtanfelügyelő, *Krenkó Géza* tanfelügyelőségi tollnok, *Telkesné Herczeg Irén*, *Vogel Béla* előkészítők, *Kapeller Ferenc* államvasuti irnok, *Kiss József* vasuti raktaáros, *Matyó Péter* kispesti irnok és még néhányan. A bíróság Földest egy évi börtönre, Baloghot és Korányit nyolc-nyolc havi börtönre, Krenkót hat hónapi fogházra, Telkesné és Vogel három-három havi fogházra, Kapellert és Matyót hat-hat havi fogházra, Novákot, Zsoldost, Gonda (Goldstein) Józsefet és Kiss Józsefet két-két heti fogházra, végül Kovács Istvánt két napi fogházra ítélte. Az ítélet ellen az egész társaság fellebbezett. A budapesti ítéletábla harmadik büntető tanácsa ma kezdte meg ennek az ügynek a tárgyalását. A mai délelőtt *Oláh András* dr. bíró referációjával telt el. Utána *Weisz Ödön* dr., *Tarján Mihály* dr. és *Baumfeld Lajos* dr. védők beszéltek. Ítélet holnapra várható.

Elzüllött katonat szí.

— A szerelem gyermeke. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 7.

Sorsüldözött ember került ma délután a budapesti rendőrség fogházába. *Müller Lipót* Dávid-utcai szőnyegkereskedőtől az utóbbi időben több értékes szőnyeget elloptak. A rendőrség értesítette a zálogháztulajdonosokat, hogy figyeljék az esetleg elhelyezendő szőnyegek vivőit és azonnal értesítsék a főkapitányságot. A nagyobb forgalmu zálogházakban detektívek is tartózkodtak és várták a szőnyegeket értékesíteni szándékozó tolvajt.

Ma délután a Király-utcai zálogházban több alkalommal megfordult egy 30—35 év körüli férfi, aki négy nagy szőnyeget vitt oda. Mielőtt a negyediket betette volna, a detektív elfogta és a főkapitányságra kísérte.

Az illetőről megállapították, hogy *Bontus* Lajosnak hívják és szolgálja a Müller cégnek. A szolga a rendőrségen sirva ismerte be a lopást és azzal védekezett, hogy a nyomoruság készítette a bűn elkövetésére.

Bontus meglepő vallomást tett önmagáról.

— Nagyon szerencsétlen embes vagyok én. Az anyám egy közöshadseregbeli századosnak volt a felesége, majd nemsokára meghalt a férje és akkor viszonyt kezdett a bukovinai *Szucsava* községben lakó *Binder* nevű bankárral. Ebből a viszonyból származtam én. Nem az anyám nevelt, hanem egyik jóismerősének, egy kis családnak ajándékozott, akik fiukal fogadtak. Tőlük származik a *Bontus* nevem is. Azok jó nevelésben részesítettek. Minthogy a katonai pályához volt kényvem, beadtak a nagyvárad kadétiskolába: Tiszt lettem a nagyvárad 4. számú honvédegyalozredben, majd pedig áthelyeztettem magam a közös hadsereghez és Szatmáron szolgáltam mint hadnagy.

Amíg szegény anyám élt, gondtalanul teltek az évek, mert ő állandóan segélyezett anyagilag. Amikor ő meghalt, *Szucsaván* lakó apámhoz fordultam pénzért, de a leveleimre nem is válaszolt. Ekkor odautaztam és személyesen ismételttem meg kérésemet. De ő ridegen kiutasított. Ekkor revolvért rántottam és rálöttem. A golyó nem talált. Engem letartóztattak, de a bíróság felmentett, mert az orvosok megállapították, hogy örütségi rohamban követtem el a merényletet. Szanatóriumba vittek ezután, ahonét kijövet értésemre adták, hogy elbocsátottak a hadsereg kötelékéből. A nyomor készítetett arra, hogy szolgálai állást foglaljak el és most a nyomor kényszerített arra, hogy a lopást elkövessem.

Lord és kóristanő házassága

Az angol arisztokrácia „botránytemája.“

Távirati tudósítás.

London, március 7.

A londoni Varieté színpadja lassankint a grófi méltóság elnyerésének lépcsőfokává válik a színház szépei részére, akik közül *Nagy-Britannia*, *Skócia* és *Irország* lordjai az utóbbi időben gyakran visznek haza ősi kastélyukba feleséget. Az utóbbi években legalább tizen-négy-tizenöt „*Chorus-Girl*“ hagyta el a világot jelentő deszkákat, hogy az angol arisztokrácia valamelyik tagjának oldalán játssza a primadonna-szerepet.

Londoni tudósítás szerint most ismét egy nagy feltűnést keltő ilyen nemű házasság a legfelsőbb ezer „botránytemája.“ *Chollmondeley* György lord jelentette *Stirling* skót főur elvált feleségével *Taylor Erzsébet*tel, a *Gaiety-Theatre* karhölgyével történt eljegyzését. A lord másodszülött fia a hasonlónevű márkinak, aki az elhunyt VII. *Edvárd* királynak lord-főkamarás mestere volt. Ez a méltóság örökös a *Chollmondeley* márk, továbbá *Ancaster* gróf és *Carrington* gróf családjában. A mostani lord-főkamarás *Carrington* gróf. A vőlegény még csak huszonhárom éves és hadnagy egy tüzérezredben.

Elmondjuk anélkül, hogy lovagiatlanokká válnánk, hogy a menyasszony már régen a világon volt, amikor a vőlegény megszületett. *Mrs Stirling* amerikai születésű és *Miss Taylor* volt a neve. Nagy ideje annak, hogy Angliába vándorolt édesanyjával együtt és a „*The Earl and the Girl*“ című operettben lépett először mint karhölgy a színpadra. Rögtön észrevették a szőke, finom szépséget; arcképe megjelent az illusztrált lapokban és egy szép napon azt hallotta a világ, hogy egy előkelő skót főur *Stirling* Sándor, a skót gárdaezred hadnagya feleségül vette. Ez 1904. őszén történt. Ez a házasság azonban nem sokáig tartott.

Két évvel ezelőtt az angol lapok oldalakon át írtak a *Stirling*-pár válópöréről és ez alkalommal oly dolgok kerültek napfényre, amelyek az angol főnemesség szokásait és erkölceit meglehetősen furesa színben tüntették fel. Több heti botrányos tárgyalás után azzal végződött a dolog, hogy *Stirling*né, akinek férje benső viszonyban állott *Noothland* grófjával, *Ranfurth* grófjának legöregebb fiával és örökösével, vétkezőnek mondták ki, és elvették a gyermekét. Ez a pör azzal a kellemetlen következménnyel járt, hogy a minden anyagi eszköz, támogatás nélkül maradt asszonynak vissza kellett mennie a színpadra, s újból be kellett lépnie a karba.

Mrs. Stirling leendő férje 35.000 holdnak az ura és azonkívül két kastélyában a világ leggazdagabb műkincsgyűjteményét őrizi.

VÁROS ES MEGYE.

Rendkívüli nagygyűlés. Aradvármegye törvényhatósági bizottsága több sürgős tárgy elintézése végett március 16-án d. e. 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Tárgysorozata a következő: Községi előirányzatok az 1911. évről. Csigérszöllős község határozata birtokvétel ügyében. A vármegyei alkalmazottak részére drágasági pótlék megajánlása. Szent-Márton község határozata artézi kut furásaiban. *Hatzl-hoffer* Ferenc szentmártoni jegyző nyugdíjazási ügye. *Zimándujfalu* község határozata ingatlan vétel ügyében. A vármegye alispánjának előterjesztése a szemlaki árvédelmi művek megerősítése iránt. A közigazgatási erdészeti bizottságba egy szakértő kultag beválasztása. A pénzügyminiszter leirata az adófelszámolási és adókievítő bizottságokba tagok beválasztása iránt. A belügyminiszter leirata az adófelszámolási bizottság elnökének és alelnökének kinevezése ügyében. A vármegye alispánjának

előterjesztése a t. főügyésznek a kibágási ügyekben a község képviselőivel leendő megbízatása iránt. Székudvar község határozata ár-tézi kutak furatása ügyében. Nagyzerénd község határozata a bor- és hús-fogyasztási adók megváltása tárgyában. Óvarsánd község határozata ingatlan eladása ügyében.

HIREK.

Gyermekkinzó szülők.

— Tanítók fegyelmi ügyei. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 7.

Aradvármegye közigazgatási bizottságának mai ülésében két tanító érdekes ügye került tárgyalás alá.

A két ügyet következőkben ismertetjük:

Nagy feltűnést keltett annak idején, hogy Sugár Vilmos tanító és neje, Mezei Karola, aki pedig tanítónő Buziásfürdőn a velük nyaraló 7—8 éves leánygyermekükkel oly brutálisan bántak, hogy az ottani ujság Sugárékat ezért durva támadással illette. Sugár azonban nem reagált erre a támadásra. Az iskolagondnokság emiatt fegyelmi vizsgálatot indított Sugár és a felesége ellen azzal az indokolással, hogy aki saját gyermekét kinozza arra nem bízható mások gyermekeink nevelése. A közoktatásügyi miniszter ezt az intézkedést jóváhagyta azzal, hogy amennyiben az ügyesség vádat emel Sugár Vilmos és a felesége ellen súlyos testisértés miatt, mindkettő állásából azonnal felfüggesztendő. A királyi ügyesség tényleg vádat is emelt ellenük, sőt a tárgyalás határnapja is ki van már tűzve; ennél fogva a közigazgatási bizottság mai ülésében *midkettőjüket felfüggesztette.*

Szederháton Jancsovics Károly volt hosszú időn át a tanító. Az aradi tanfelügyelőség nagyon sokáig sürgette Jancsovicsot, hogy az országos tanítói nyugdíjgyülethez iratkozzék be. Hosszas vonakodás után végre Jancsovics felküldte az iratait a minisztériumba, hogy a nyugdíjgyülethez belépjen. Ekkor érdekes fordulat történt.

Az iratok átvizsgálásakor kiderült, hogy Jancsovics Károly jogosulatlanul pályázott a szederháti tanítói állásra, mert őt nem sokkal előbb kriminális ügy miatt öt hónapi fogházra és három évi hivatalvesztésre ítélte a bíróság. Ebben a tilalmas időben nyújtotta be pályázatát, természetesen elhallgatva az előbb említetteket.

A miniszter ennek alapján fegyelmi eljárást rendelt el Jancsovics Károly ellen, amelynek lefolytatása után Jancsovicsot *állásának elvesztésére ítelték.* A tanító ekkor kártérítési igényrel lépett fel a község ellen, ezt azonban a vármegyei közigazgatási bizottság mint jogosulatlant elutasította.

A tanító felebbezett a miniszterhez, aki az ítéletet feloldotta, s a tanító követelésének egy részét megítélte. A tanító azonban újabb követelésekkel lépett fel, amelyekre nézve a közigazgatási bizottság ma tartott ülésében kimondotta, hogy a tanító követelése teljesen jogosulatlan.

— **Kitüntetett közjegyző.** Budapestről jelentik: A király Kiss József budapesti közjegyzőnek az udvari tanácsosi címet adományozta.

— **A spanyol miniszterelnök ellen.** Madridból jelentik: Leroux képviselő a barcellonai népházban előadást tartott, melyben hevesen nekitámadt Maura miniszterelnöknek és Ferrer-t dicsőítette. A gyűlés után a jelen voltak forradalmi dalokat énekeltek.

— **Az új csanádi püspök.** A Temesvári Hírlap értesülése szerint *Glattfelder Gyula* dr. egyetemi tanárnak csanádi püspökké való kinevezése a jövő hétre várható.

— **A város közegészségügye.** Tisch Mór dr. tiszti főorvosnak, a városi közigazgatási bizottság ma tartott ülésén előterjesztett jelentése szerint február hónapban kedvezőtlenül alakult. A kanyaró járvány terjedése következtében, a ragályos betegségek száma 266-ra emelkedett, míg január hónapban 98 volt.

— **Tilos a kosztos gyermek tartása.** A Süveg-téri óvodát be kellett zárni három hétre, mert az óvónőnél ellátásban lévő elemi iskolás gyermekek kanyaróban megbetegedtek. *Varjassy Árpád* tanfelügyelő javaslatára a közigazgatási bizottság ma kimondotta, hogy az érvényben lévő miniszteri rendelet alapján az összes óvónőket elűltja, hogy az ovoda épületben lévő lakásokon gyermekeket gondozásba fogadjanak és az elemi iskolai igazgatókat és tanítókat arra kötelezi, hogy azt csak iskolai gondnoksági engedelem mellett tehessék meg.

— **Brád járásbírósgát kér.** Budapestről jelentik: Egy küldöttség járt ma délelőtt Brád községből *Székely Ferenc* igazságügyminiszternél. *Damján Vazul*, a küldöttség szónoka járásbírósgát kért Brád község részére. A miniszter válaszában kijelentette, hogy az új polgári perrendtartás életbelépése esetén több járásbírósgát állítanak fel s akkor esetleg figyelembe veszi a brádiak kérését, bár akadályt gördít ez elé az a körülmény, hogy a községnek nincs pénze a járásbírósgái épület emelésére.

— **Halálozás.** Arad előkelő társadalmi köreiből közismert és tisztelt férfiú fejezte be ma életét Budapesten. *Seprősi Czárán Márton* földbirtokos, az Aradi Központi Takarékpénztár igazgatóságának tagja, a vármegye törvényhatóságának bizottsági tagja ma 63 éves korában Budapesten meghalt. Czárán Mártonnak, aki csak egy év előtt költözött Budapestre, a halála egész sereg előkelő aradi családot börtön gyászba a Czárán családon kívül a Capdebó, Török, Kövér, Király és Csiky családokat érinti a gyász. Az elhunytat Budapesten beszentelik, onnan Seprősrre viszik, ahol csütörtök délelőtt temetik el a családi sírboltban. Czárán Márton halálának híre mély részvétet kelt mindenfelé.

— **Küldöttség a polgármesternél.** Ma délelőtt egy küldöttség kereste fel *Varjassy Lajos* polgármestert és arra kérte a műjég kötelező használatára ellen állástfoglalók nevében, hogy a város törvényhatósága ne alkosson szabályrendeletet a műjég kötelező használatáról, mert az nemcsak a kávéosok, koreszmárosok és élelmiszerkereskedők hanem a nagyközönség károsodását jelentené. A polgármester kijelentette, hogy a szabályrendelet elkészítése közérdek, a melyet magánérdekeknek nem lehet alárendelni. A szabályrendeletben majd gondoskodni lehet a kiválmak figyelembevételével, a magánérdek megóvásáról.

Az aradi Kereskedők Köre ma este tartott ülésén *Erdős Pál* indítványára foglalkozott a műjég kérdésével és úgy határozott, hogy amennyiben az alkotandó szabályrendelet az élelmiszerkereskedőt arra kötelezné, hogy a jégsekrenyekben is műjeget használjanak, utasították a kör elnökét és titkárát, mint a törvényhatósági bizottság tagjait, hogy a városi közgyűlésen az összes kereskedők nevében az ellen tiltakozzanak.

— **Eltűnt hajópék.** Fiuméből jelentik: A Velencéből visszatérő *Hogedius Sándor* gőzösön kevéssel a kikötés előtt észrevették, hogy a hajóról *Pancina József* pék eltűnt. A parancsnok rendelkezése a hajót azonnal átkutatták, de a péknek nyoma veszett. Mivel *Pancinát* a kikötés előtt még röviddel azelőtt látták, biztosra veszik, hogy egy őrizetlen pillanatban a tengerbe dobta magát. Podgyászárt a révhivatal vette őrizet alá és hozzátartozóit értesítették az esetről.

— **Halálraitelt gyermekgyilkos apáca.** Bránnból jelentik: Egy kórházban alkalmazott apáca megdöbbenő megtévelyedéséről számolnak be a lapok. A Brunn melletti csendes *Allensteig*-ban van Morvaország legnagyobb kolostora. Sok száz apáca lakik benne. A kolostorral egy kórház van összekötve, ahol apácák teljesítenek ápolói szolgálatot. Az egyik apáca *Schottengayer Erzsébet*, akit *Miltréda* testvérnek hívnak, a kórház portásával viszonyt kezdett. A múlt év augusztusában az apáca beteget jelentett és eltávozott falura. Mikor visszatért mindenki csodálkozva vette észre, hogy feltűnően lesoványodott. Egy napon a kolostor kutját tisztították és legnagyobb meglepetésre egy csecsemő holttestére bukkantak. Az összefüggés kiderült és *Miltréda* testvér megtörtén valotta be bűnét. Az apáca és a portás *Lochen-schütz József* a bíróság elé kerültek, amely az apácát *kötél általi halálra* ítélte.

— **Talált csecsemő hulla.** *Osztoim Sára* napszámosnő takarítás közben a Széchenyi-utca 4. számú ház félreeső helyén egy fiucsecsemő hullájára bukkant. A rendőrség a kórházba szállította és megindította a nyomozást annak kiderítésére vajjon a halál bekövetkezte előtt és hogy ki dobta a csecsemőt az említett helyre? Éjjelre a rendőrségnek sikerült a bűnös anyát letartóztatnia. A nyomozás során ugyanis megtudta a rendőrség, hogy az említett házban lakik egy öreg asszony, aki főzni jár uri házakhoz. Egy ilyen alkalommal megismerkedett *Sigmat Brigitta* cselédleánnyal, aki a múlt hónap közepe táján eljött hozzá és lakást kért, mert beteg, de azt eltitkolta, hogy áldott állapotban van. A rendőrség felkutatatta a leányt, aki most is szolgált. Vallatára fogták és beismerete, hogy mikor az öreg asszonynál lakott, a ház félreeső helyén holt gyermeket szült és elrejtette azt, de gyilkoságot nem követett el. Szülés után le sem feküdt, hanem elment hazulról és még aznap szolgálatba állt. A rendőrség letartóztatta.

— **Örjögő fegyencek.** *Berlinből* jelentik: Az itteni törvényszék előtt tegnap öt megszőkött fegyenc bűnügyét tárgyalták. Kettő közülük egyszerre örjögöngeni kezdett, rárontottak a bírakra, leteperték őket és fojtogatni kezdték. A börtönőrök alig tudták kimenteni őket a dühöngők kezeiből. A két fegyencről kiderült, hogy éveket töltöttek már tébolydában.

— **Izgalmak egy lelkészválasztás nyomán.** *Nyitráról* jelentik: Negyed községben halálozás folytán megüresedett a ref. lelkészi állás. A negyedik *Szabó János* segédlelkészt akarták megválasztani, de az egyházi törvény ezt nem engedi. A lelkészválasztó bizottság már háromszor járt a községben, de a Szabó-pártiak a többi választókat annyira terrorizálták, hogy senki sem mert szavazni. A ref. egyházmegye-kerületi gyűlés határozata folytán a negyedik hívők beleegyezése nélkül *Sándor Benő* bajkai lelkészt választotta meg. Negyed községben most emiatt nagy a forrongás. Beverték a bíróság összes ablakait és a házára falragaszt tettek, melyben megfenyegetik, hogy házáat felgyújtják és kiirtják őt családjával együtt. *Pintér Lajos* bíró segítséget kért a vágsellyei főszolgabírótól, a kinek intézkedése folytán megfelelő számú csendőrség ment a faluba. E hó 12-én fogják *Sándor Benőt* beiktatni.

— **Fellazadt munkások.** *Windhookból* (Dél-afrika) jelentik: A *Dahstein* és *Koppel* német vasútépítő vállalkozó cég munkásai ma fellazadtak a cseh munkavezetők ellen és követelték, hogy azonnal bocsássák el azokat. A lakosság a munkásokkal tart és a vállalat hivatalnokai is szolidaritást vállaltak velük. Az építkezés szünetel.

— **Letartóztatott pénzhamisító.** A debreceni rendőrség letartóztatta Pataky György volt községi jegyzőt pénzhamisítás miatt. Takács Zoltán pénzhamisító bandájában is szerepelt már az ismét hurokra került ember, aki most önállósította magát. Ő akart a vezére lenni egy pénzhamisító szövetkezetnek, de rajtavesztett. Pataki csak szeptemberben szabadult ki a fogházból, ahol hosszú ideig ült pénzgyártás miatt. Szabadulása után első útja volt barátjához, Junger Jánosnéhoz vitte, akinek a Kruspér-utca 3. sz. házában van a lakása. Itt szállt meg Pataky, de Jungerék nem szívesen látták. Az asszony azonban nem mert erőlyesen fellépni ellene, bár tudta, hogy ismét pénzhamisítási manipulációkon töri a fejét. És hallgatott, mert Pataky többször megfenyegette. Szombaton Pataky Debrecenből elutazni készült. Az állomáson beszédbe elegyedett egy fogházzal, a kinek elszólta magát. A fogházzal jelentést tett a pályaudvaron Furkó László őrparancsnoknak, a ki letartóztatta. Megmotozták és egy darab tíz koronás és két darab öt koronás hamis pénzt találtak nála. Zsebében rejtegette huszonöt bűntársának névlajstromát is, a mit mint bűnlejt szintén lefoglaltak.

— **A „Jugend“ Aradon.** Ingusz I. és Fia könyvkereskedő értesíti lapunkat, hogy a Jugend üzletében számonként 60 fillérért ismét kapható. 964

— **A hölgyközönség szíves figyelmébe.** Nagyságos Asszonyom! Mielőtt tavaszi ruhásükségletét beszerezné, szíveskedjék Varga Kálmán női szatár Atzél Péter-utca 2. sz. műtermében a legújabb tavaszi szövetraktárát megtekinteni, amelyet külföldön személyesen válogattam össze, minden szövetből csak egy olcsóbb készítették, egyben értesítem a nagyrabecsült megrendelőimet, hogy mint szelött, ma is elvállalok hozzávalók nélkül is ruhákat a legizlésebb kivitelben. A szövet jóságáról és ruha jó állásáról kezességét vállalok. Külföldi ruhamodell-kiállításról hazaérkeztem e hó 1-én, műtermem személyes vezetését ismét átvettam. Mely tisztelettel Varga Kálmán. 892

— **Németh Jánosné divattermében** Deák Ferenc-utca 30. készülnek a legtökéletesebb kivitelű angol és francia toilettek. A tavaszi divatujdonságok megérkeztek, melyeknek megtekintését és az előkelő hölgyek szíves partifogását kéri, Németh Jánosné. 868

— **Francia likőrök leghíresebb készítésére,** — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér. Vojtek és Weiszl. 101

Színházi pletykák.

*

(Fővárosi levél.)

(Regény.) Regényről beszélnek a Vigszínház környékén, regényről, amely nem is szenzációs, nem is érdekes, — csak épen az van benne, hogy a szemünk láttára történt meg. Könyvekben, nyomtatásban ilyen regényt ki se lehet már adni Octave Feuillet óta, mert ugyan ki venne be ilyen szívfacsaróan szép, ilyen sablonosan mesészerű és ilyen „minden jó, ha vége jó“-megoldású történetet? Senki. Igazán senki. És ha egy pár év múlva még olyan ügyetlen lesz valaki, hogy elbeszélje annak a falusi kislánynak a történetét, aki Pestre jött, a színházhoz került, aztán milliomosné lesz belőle, — senki sem hiszi majd neki.

Pedig a falusi kislány története csakugyan igaz. A kislány apja vasúti őr, ő maga pincérlány volt, mikor ide került és egy színész, a Vigszínház egyik művésze felfedezte és betette a Színészegyesület színiiskolájába. Itt nem épen a talentumával tűnt ki a fiatal leány, hanem inkább az eszével és intelligenciájával. Donnay darabjában, a Visszatérés Jeruzsálemből című drámában lépett föl több színművelővel együtt; ekkor tűnt föl, — nem a közönségnek, hanem jelenlegi vőlegényének, aki többszörös milliomos. A vőlegény ki-

vette a művész-jelöltet a színiiskolából, támogatta, tanította és most kijelentette családjának, hogy a barátját el is veszi. A család kétségbe volt esve, rábeszél, fenyegetett, de hiába, nem használt semmit, az sem, hogy a volt színésznek kétszáz ezer koronát ajánlottak föl. A leány nem engedett és most nemsokára milliomosné lesz belőle.

...Azaz, — egy engedményt mégis csak tett a menyasszony vőlegénye családjának: áttért vőlegénye kedvéért a zsidó hitre. Így történt meg az ő visszatérése Jeruzsálembé...

(Statisztika.) Tizedik előadását érte már meg a Babuska és ezen a tíz előadáson a sikere nőtön-nőtt. Fall finom, ötletes muzsikája egészen meghódította a budapesti közönséget, a mely az Elvált asszony-ban is felismerte már ennek a kitűnő komponistának a nagy kvalitásait. A Babuska sikerét teljessé a szinte tökéletes előadás tette. Fedák Sári Rozalillájánál jobb alakítást igazán képzelni sem lehet, — minden temperamentumát, jókedvét beleöntötte Fedák ebbe a szerepbe. Akik pedig körülötte voltak, Várady Ily, Rátkai, Latabár oszlopai egy ragyogó ensembelnek.

De a legnagyobb, legfáradságosabb szerep mégis a Zsaszák. Valamelyik statisztikusa a színháznak ezt tudományosan is megállapította, kiszámítván, hogy Fedák eddig átlagosan véve esténként

2800 szót mondott,

975 taktust énekelt,

600 tánclepet csinált,

113 csókot adott és

81-szer pofozta meg Rátkait.

Ez bizony nagyon nagy munka és igazán elképzelni se merjük, mekkorára fog nőni ez a statisztika, ha — kétszáz előadásról számol be...

(Szójáték.) A Magyar Színházban ezen a héten kevés dolguk akad a színészeknek. Nincs premiér, a legközelebbi bemutató Barta Lajos Parasztok című darabjának premiérje a jövő héten lesz, míg ezen a héten a műsort az Anatol uralja.

A pihenés mindig jókedvűvé teszi az embereket és most hangos is mindig a Magyar Színház társalgója. Előadás közben — épp az Anatol-t adták — a multkor is összegyűltek a színészek és jókedvű, de természetesen épen nem dicsérő formában emlékeztek meg a távollevő kollégáikról. „Veszés“ folyt ami bohémnyelvről lefordítva azt jelenti, hogy minden jót leszedtek a kollégáikról.

Góthné, aki szintén a társalgóban volt, hallgatta egy darabig a szapulást, mikor pedig belefáradtak a főszónokok, mosolyogva kérte őket:

— Ugyan, — veséjetekek még valamit!

Uj könyvek.

Farkas Imre egy finom költeményét zenésítette meg. Címe: „Üzenet“ (Nem akarom anyám, hogy idejéjj.) A tartalma és a bájos mű a Bárd Ferenc és testvére cég kiadásában jelent meg és ára 1 kor. 80 fillér netto.

A könyvtárak, mint a nemzeti művelődés eszközei címen Ferenc Zoltán, a budapesti egyetemi könyvtár igazgatójának a Múzeumok és Könyvtárak Országos szövetsége 1909. évi közgyűlésén tartott előadását a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa külön füzet alakjában kinyomatta, hogy a városi és vármegyei közélet vezető emberei s egyáltalán minden érdeklődő között kioszthassa, a benne foglalt eszmék terjesztése érdekében. Szerző az amerikai, angol s németországi példák nyomán azt a gondolatot fejti ki a dolgozatában, hogy a felnőttek oktatásának, az u. n. szabad tanításnak, legolcsóbb és leginkább célravezető módja ingyenes közkönyvtárak, u. n. közművelődési könyvtárak létesítéséből áll. Ohajlandó, hogy a lelkes hang, meggyőző érvelésű felhívás vidéki városaink intézeti részéről meghallgatásra találjon s a közönség áldozatkészsége lehetővé tegye, hogy a nép legszélesebb rétegei számára szolgáló könyvtárak hazánk minden, legalább 5000 lakossal bíró községében a közeli jövőben felállítsák.

Maeterlinck a Magyar Könyvtárban. A világi híri belga drámaírónak, Maeterlincknek egyik legnagyobb és legművészebb alkotása, „A kék madár“ című ötfelvonásos mesejáték képviseli a modern külföldi irodalmat Radó Antal közkeveltségű és kulturális fontosságú olcsó vállalatában, a Magyar Könyvtárban. „A kék madár“-ban talán minden más művénel jobban érvényesül Maeterlinck sajátos fantáziája; az egész egy fantasztikus mese, fantasztikus szereplőkkel, kik azonban szimbolikusan jelképezik a való életet. A darabot Benedek Marcell fordította művészi gondnal. A füzet a Magyar Könyvtár 605 száma s a Lampel R. (Voldianer F. és fiai) cég kiadásában jelent meg; ára 30 fillér.

Sebők Zsigmond novellái. A Magyar Könyvtár modern magyar íróinak fényes sorozata most ismét gazdagodott legkiválóbb és legművészebb novellaíróink egyikének Sebők Zsigmondnak nevével. A népszerű vállalat legújabb sorozata egy füzet novellát, szám szerint ötöt ad tőle; valamennyi tehetségének legújabb és legjobb terméséből való. Különösen Sebők meleg, kedves humora érvényesül bennük ritka teljességgel. Ez a novellagyűjtemény a 606. száma a Magyar Könyvtárnak, amely Radó Antal szerkesztésében és a Lampel R. (Voldianer F. és fiai) könyvkiadó-cég kiadásában jelenik meg. A füzet ára 30 fillér.

Nyelvünk védelme címmel egy csinos kötet jelent meg. A magyar nyelvet védelmezi meg, az idegen szavak és nyelvszokások ellen. A magyar faji ösztön már szinte csak a nép alsóbb rétegeiben élelven. A műveltek nyelvérzéke tompul. Közöny, fásultság zsidbasztja meg a nemzeti érzést. A nemzetköziesek megtagadják a nemzeti szellem jogait. A holtapostok nem ismerik a tegnapi nyelvet, a hagyomány formáit, a mult örökségét. A nagy modernség mellett zsugorodik az ősi mag, hanyatlak a magyar lélek. Nyelvünk védelme valóságos lelki honvédelem. A szellemi szabadságharcnak is vannak bator bajnokai. A névtelen hősök, a magyar nép százezei, akik épen, romlatlanul megőrizték az elődök nyelvét. Emellett azonban némely laikusnak jóakaró hozzászólásaiban sok a naivság és több a buzgóság, mint a hozzáértés. A napi sajtó ebbeli népszerű közleményei pedig nem ritkán egyoldalúak, elfogultak, tudománytalanok. E téren még sok a tenni való. Most a veszélyeztetett édes anyanyelv védelmére keltek a tudomány, a meggyőződés, a lelkesedés fegyverével. A legközönségesebb, tehát egyszerűsminde legveszedelmesebb idegen és magyartalan szók, szólásformák, kifejezések, szerkezetek, szóelrendezések közül bemutatnak vagy 150 szemcsédet, kimutatják a magyar nyelv szellemével, természetével, törvényeivel ellenkező voltukat, érthetetlen, nevetséges idétlenségüket rámutatnak törvénytelen származásukra s megmutatják a helyes magyar kifejezéseket. Nem száraz tudományos ággal, nem nehezen érthető szakszerűséggel irt tanulmányok ezek, hanem népszerű könnyed stílusú tárcacikkek, érdekelítő, elmemozdító, élvezetes olvasmányok. A mű csupán egy koronába kerül. Hazafias cselekedet mivel, aki támogatja őket ez üdvös zándékukban. Megrendelésre, illetőleg a vételárnak és 20 fillér postaköltségnek beküldése után bérmentve küld meg a könyvet Borbély Sándor Vácról.

Hideg vízben

a Hattyuszappan (Szájint szilárdó kőliszappan) több habot és intenzívebb mosási erőt fejt ki, mint bármely más szappan meleg vízben. Ez nagyon fontos már csak azért is, mert finom szővedékek csakis hideg vízben moshatók. Ennek folytán a Hattyuszappan páratlan különlegesség gyapjú, selyem, csipke és finom fehérnemők mosására.

Sunlight Szappan

meglepetően könnyen és olajosan mos. Kiméli a szövetet és annak színét, a fehérneműnek vakító fehérségét tisztaságot kölcsönöz.

Kettős darab 30 fillér. Nyolcszögletű darab 16 fillér.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A Csermő és Vidéke Takarékpénztár vasárnap délután tartotta alakuló ülését. A gyűlésen meyen 42 részvényes jelent meg. **Holländer Sámuel** elnökölt és az alapítóknak a részvényesek nevében **Holländer Lipót** dr. békéscsabai ügyvéd mondott köszönetet. Az igazgatóság tagjai lettek: **Holländer Sámuel** nagybirtokos elnök, **Holländer Miksa** nagykereskedő, **Rosenberg Mór** kereskedő, **Lengyel Dezső** dr. járási orvos, **Haberfelner Béla** földbirtokos és **Sebestyén József** dr. borosjenői ügyvéd, ki egyuttal az ügyészi tisztet is betölti.

A felügyelő-bizottság tagjai: **Keresztes Lajos** jegyző Csermő, **Markutz József** jegyző Alsóbarakony, **Horváth Iván** jegyző Apáti, **Schleiffer Árpád** jegyző Talpas, **Suhajda Béla** jegyző Somoszkész és **Kopp János** Arad-megyei takarékpénztár főpénztárosa. A megválasztottak nevében **Keresztes Gyula** köszönetet mondott a bizalomért. Titkárnővelőnek **Probst Elemért** az „Aradi ipar és népbank volt hivatalnokát” nevezték ki. A részvényjegyzők az alapítókat jelentékenyen tuljegyezték.

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, márc. 7.

Mint hogy az időjárás nem egyöntetű — az utóbbi napokban ismét hűvösre fordult — a vetések állásáról ellentétes hírek vannak forgalomba.

A gabonaüzlet irányzata szilárd.

A mai piacon elkelt:

400 mm. buza	10.30—10.40
300 mm. tengeri	4.90—4.95
Rozs	6.60
Zab	7.30
Arpa	7.00

Az árak ötvenkilogramonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, március 7.

Amerika ¼-el olcsóbb. Kínálat korlátolt, vételkedő gyenge, 4 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilonként számtava:

Déli 2 órai zárlat

Buza 1911. áprilisra	11.47—11.48	11.49—11.50
Buza 1911. májusra	11.25—11.26	11.27—11.30
Buza 1911. októberre	10.63—10.64	10.63—10.64
Rozs 1911. áprilisra	8.02—8.03	8.01—8.02
Rozs 1911. októberre	7.84—7.85	7.88—7.84
Tengeri 1911. májusra	6.7—5.70	5.71—5.72
Zab 1911. áprilisra	8.57—8.58	8.57—8.60

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés)

Márc. 7.

Magyar aranyáradek 4%	111.40
Magyar koronaáradek 4%	81.50
Magyar koronaáradek 3½%	81.25
Magy. földt. herm. kötvény 4%	92.50
Köv. t. aszalon földt. herm. kötv. ny.	84.—
Magyar ny. eroménysorozgy kölcsön	233.—
Parizsb. és s. egredi. eorsjegy kölcsön	156.—
Osztrák járadék papírban	92.75
Magyar járadék ezüstbe	16.75
Osztrák járadék aranyban	116.—
Magyar koronaáradek 4%	93.10
1900. évi osztrák államsorsjegy	163.—

Osztrák-magyar bankrészvény	19.35
Magyar hitelbank-részvény	863.75
Osztrák hitelintézet részvény	673.50
Osztr.-magy.-államsorsjegy részvény	749.—
50 frankos arany (Napoleonkor)	19.01
Német birodalmi márka	117.21½
London vista	240.12½
Paris vista	192½
10 márkás arany	22.47

A Temesvári Lloyd Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként koroná értékekben.)

1910. Márc. 7.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	10.40—10.45
76	10.10—10.60
77	10.65—10.75
78	10.80—11.85

Buza (Temesvári keresk. ára):

75 kilogrammos	10.25—10.40
Rozs	7.90—7.95
Arpa	7.20—7.30
Zab	7.10—7.50
Tengeritűl	5.10—5.15

Budapest-kébányi sertéskereskedés

Márc. 7.

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilo grammon feletti súlyban — fillérig; könnyű páronként 300—400 kilogrammig érkező súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 350 kilogrammon feletti súlyban 172—174 fillérig; fiatal könnyű páronként 251—300 kilogrammig érkező súlyban 174—176 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig érkező súlyban 164—168 fillérig.

Fordulószerám: márc. hó 3. napján volt készlet 16180 darab, márc. 4. napján felfaltatott 48 darab, márc. 4. napján elszállított 84 darab, márc. 6. napjára maradt készletben: 16.94 darab. A készlet sertés fület irányzata szilárdak.

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerdán, 1911. március hó 8-án:

A) bérlet A) bérlet

A hegyek alján.

Zenedráma 2 felvonásban, előjátékkal. Guimera A. után írta: Leihar De-ső. Fordította: Varady Sándor. Zenéjét szerette: D'Albert Jenő (A zenekart vezényli: Tilger Árpád karnagy.) Rendező: Kutsár Lajos.

SZEMÉLYEK:

Sebastiano	La-fiszlay J.	Pepa	Zalay Margit.
To asso	Herold E.	Antónia	Sütő M. nci.
Moraccio	Polgár S.	Rozália	H. Fekete A.
Mártha	Wiassák V.	Nuri	Dióssy Nusi.
Pedro	Ferrari A.	Községbeli	Tilzerné T.
Nandó	Huszár K.	Plébános	Ajtay Ödön.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URANIA

mozgófénykép színház.

Márc. 1911. márc. 8-án, szerda

(Baró Simonys-utca 1. szám, Szabadság-ter mellett.)
1. Rakoncátlan gyermekek. Humoros. — 2. Pathé zsurnál. Aktuális események mozgófényképekben. — 3. A kalap. Bokoizat. — 4. A zülles utjam. Világszenzáció. Irta: Urbán Gád. Rendezte: Lind Alfréd.

Előadások d. n. ¼ óráttól kezdve.

Utolsó előadás este fél 11 óráig.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadásokon a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázda

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-patotában.

Urania Magyar Tudományos Színház azadi szinpadja

Ma, szerda 1911. március 8-án:

A kinematográfia diadala! Világszenzáció!

Az Apolló-színház minden előadásán látható:

Roosevelt afrikai vadászata

a helyszínen készült eredeti mozgóképekben.

1000 méter hosszú kép! Rendes helyárrakkal.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Fartszék 1 kor. I. hely 80 fillér, II. hely 60 fill., III. hely 40 fill., IV. hely 20 fill.

Az előadások délután ¼ órakor kezdődnek.

A hölgyek kéretmek a nézőtérre kalap nélkül megjelennek

NYILTTER.

Köszönet nyilvánítás!

Minda-on kedves rokon, jóbarát és ösmerősnek, kik felejthetetlen emlékü bácsinknak,

GAÁL FERENC urnak

temetésén részvételükkel igyekeztek nagy fájdalmunkat enyhíteni, ezuton hálas köszönetet mondunk.

Arad, 1911. márc. 7.

967

A gyászoló család.

Kneffel Károly és Fia

Faszén, Kőszén, Koks, Kovácsszén, Csépszén,

Tűzifa nagykereskedése

Gurahonci Portland Cement raktára és képviselote.

Szives figyelmébe!

Van szerencsénk szives tudomására hozni, hogy az Aradi és Csánádi Egyesült Vasutak

Gurahonci Cementgyára

raktárát és képviselotét átvettük.

Módunkban van ezen kitünő minőségű

Gurahonci Cementet ugy aradi raktá-

runkból **Boros Beni-tér 2. szám** (saját

ház) mint teljes Waggonrakományokban köz-

vetlen a gyárból a legjutányosabb ár mellett

árusítani és kérjük becses szükséglete fedezésével

későbbi szállítás esetére is

már most bennünket megtisztelni, hogy a je-

lenleg érvényben lévő igen jutányos árt-

számithassuk.

A Gurahonci Cement kitünő

minőségeért szavatolunk.

A Gurahonci gyárból a szállítás waggon-

hiány esetén is akadálytalanul történik.

Árajánlattal készséggel szolgálunk és jegy-

zünk, mielőbbi szives érdeklődését kérve, ma-

gunkat ajánlva, kitünő tisztelettel

Kneffel Károly és Fia

szén és koks nagykereskedése Arad.

Városi és megyei telefon 189. sz.

Új buto-asztalos műhely!

Ertesitem Aradváros és vidéke közönségét, hogy **Tőkölly-tér 5/a. sz.** alatt a mai kor igényeinek megfelelő **butorasztalos-műhelyt** nyitottam, hol minden e szakmába vágó munkát készítek. 914

butorok és zongorák

fényezésére

s annak belső szerkezetének kitisztítására.

Különös gondot fordítok

Jutányos árak!

Szives pártfogást kér tisztelettel

Csernik János, butorasztalos.

Telefon 275. sz.

Telefon 275. sz.

Ajánlja a legjobb minőségű

VAS ÉS TÁRSA**építési
anyagát**

Arad, Boros Beni-tér 6. sz.

Köröbányai építő- és darabos mestert, valamint gipszet. Raktáron tarti állandóan nagy mennyiségben horvát és hódjári cserepeket, sajtolt téglákat; nádfontot, Beocsini-, Román- és portland-cementet és mindennemű cementárut, u. m. cementesöveket, cementlapokat, kutyűröket stb. dolgokat. 924

Apró hirdetések.

„Fekete szem 24”

„Jó bánásmód, jó fi elés”

„Kellemes barátság”

„Caracén”

„Első”

„Sürgős”

jeligékre levél van a kiadóban, kéretik átvenni.

Csalos

35 éves barna nő vagyok, mely jó módú uri ember volna oly nemeslelkű és anyagilag támogatna, az irjon „Uj életet kezdek” jeligére főposta postaresztánte. 955

Jrodista nő

délelőttre ajánlkozik. Mészáros Margit, Csiky Gergely-utca 17. 968

Eladó vagy béreadó

Ujmiklakán, a Fő-úton 17. sz. alatt 900 négyszögöl üres háztelék. Cim a kiadóhivatalban. 961

Kiadó

5 szoba, fürdő-szoba, összes mellékhelyiségekkel, villany-világítással ellátott, teljesen külön álló földszintes lakás azonnal, vagy május hó 1-re. Ugyanott egy utcai bejáratral, száraz világos műhely, vagy raktárhelyiség kiadó. Hasszinger-utca 5. sz. 939

Fiatall asszony

elvállal otthon mosást, vasalást. Karolina-u. 3-4 1. ajtó. 965

Könyvelőnő

keresek, ki az egyszerű könyvvitel német s a magyar levelezésben teljesen jártas. Ajánlatok a kiadóba kéretnek. 966

Zhököly-tér

és Aulich Lajos-utca sarkán modern 5 szobás lakás mellékhelyiségekkel május 1-ére kiadó. Bővebbet Aulich-utca 1. 845

Intézeti felügyelőnő

havi 50 korona fizetés és teljes ellátással, keres az aradi állami gyermekmenhely. Jelentkezni lehet délelőtt 11 órától 1 óráig. 954

Földbirtokos urak figyelmébe!

Munkásokat szerzek napszámában, esetleg hónapszámában, kedvező fizetés mellett, Popovici Vaszelian nyug. tanító. Berzova. Aradm. 948

Takarmánytők

magiát napraforgó és kender magot vásárol minden mennyiségben László József Békéscsabán. 945.

Uj faszűrőzet berendezés

teljes felszereléssel jutányos áron eladó, Beamter Odónnél Pankotán Telefonszám 11. 944

Keresünk vételre

modern könyveket, egész könyvtárakat. Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Andrassy-tér 16. Gyakornokok felvétetnek Andrassy-téri üzletünkben. Keresünk vételre egy használt Wertheim szekrényt. 555

Fiatall, életvidám orosz hölgy

120,000 kor. vagyonnal, — 28 éves szabadgondolkodású izraelita hölgy 50,000 kor. készpénzhozományal (később még többet kap), — fiatal özvegy (kis fogadott leánykával) 50,000 korona vagyonnal — 19 éves árvalány 400,000 kor. vagyonnal és még sok száz vagyonos hölgy gyorsan férjhez menni óhajt. Schlesinger L. Berlin 18. 677

Étélkoszt

Deák Eerene utca 38. sz., ajtó 2. izletes jó házi koszt, négy tál étel naponta, jutányosan kapható, házon kívül is. 968

Kerpel Jzso

ajánlja 100,000 kötetes kölcsönkönyvtárát, melyben minden újdonság azonnal kapható. 30,000 kötetes zenemű kölcsönző intézet. Előnyös vidéki bérlet zeneművekre és könyvekre. Veszek egész könyvtárakat és hangjegyeket legmagasabb áron. Uzeti könyvek, u. m. strazzák, naplók, stb. gvári raktára. Bornyilvántartási iverk késlete. A Révai Lexikon részletfizetésre is kapható. Kerpel Jzso könyv- és papirkereskedése Aradon. 4071

**Nagymennyiségű
maculatura
eladó**
Jutányos áron

Comptoirista,
a magyar és német
levelezésben, vala-
mint a Yost-írógép
kezelésében jártas,
április 1. vagy 15-re
való belépésre
kerestetik.

Ajánlatok Seidner Bernát
és Fia céghez Berzova
intézendők. 946

1135—1911. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi minster ur 14429-XI. 1. 1911. sz. körrendelete folytán felhivom azon kertészeti telep tulajdonosokat, kik élő növények kereskedésével foglalkoznak és telepüket a szabad forgalomra jogosított telepek közé felvétetni kívánák, hogy a felvétel iránti szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám f. év augusztus 31-ig nyujtsák be.

Arad 1911. február hó 27-én.

Varjasy, polgármester.

Szalkai Arminné

himző és fehérneművállalata
Arad, Waitzer János-u. 13.

Női, férfi és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 4091

Uri leányok
fehérnemű varráshoz és
himzéshez oktatásra fölvé-
tetnek.

TURUL CIPŐK

dacára az olcsó áraknak
a legjobb anyagból készülnék.
Elegáns fagon.

249

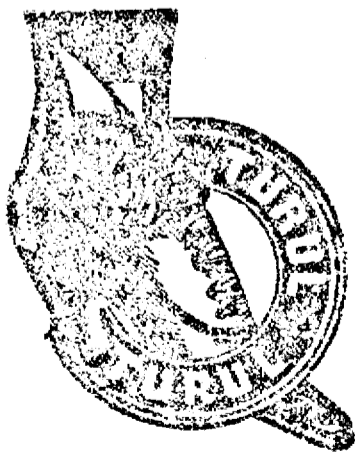
120 saját fióktelp Magyarországon és a külföld legnagyobb városában. Képes árjegyzék portómentesen. A monarkia legnagyobb cipőgyára.

„TURUL” Cipőgyár Részv.-Társ., Temesvár.

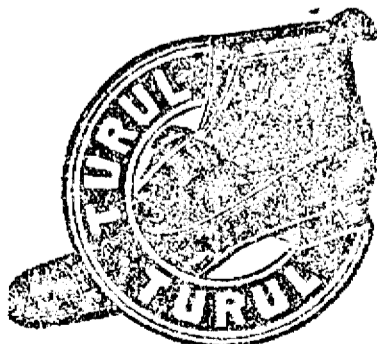
Központi főraktár: Arad, Andrassy-ut, Minorita-épület.

Uj üzletvezető: ECKER PÉTER.

Legnagyobb választék mindenfajta cipőáruban, elismert külön minőségben

Eredeti Goodyear Welt,
a jelenkor elismert legjobb minősége.

Balázs Péter

képesített kőművesmester építészeti irodája

Arad, B. Választó-utca 21.

Elvállalja a legmodernebb épületek tervezését, építését

és esetleges művezetését.

Készít tervek és költségvetéseket a legmegbízhatóbb kivitelben a legolcsóbb árért.

Telefon 410.

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelő
Arad, Batthyány-u. 13.

Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak szives tudomására hozni, hogy ez évi terméséből nagymennyiségű kiváló szép fajtisza, dus gyökérzetű bor és csemegefajta

SZŐLŐOLTVÁNY

ugyszintén szőlők pótlására kiválóan alkalmas 1 és 2 éves gyökeres Riparia Portalis szőlővessző kerül eladásra mérsékelt árak mellett. Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

4101 Winkler József,
Arad, Batthyány-u. 13.

Bocskó-utca 8. szám alatt, a

„VASHID”-hoz

címzett kóser vendéglőben és szállodában igen olcsó áron étkezhetni.

Ebéd: 3 tál étel 80 fill.

Ebédre havi abbonement is elfogadtatik 26 korona árban, naponként 3 fogással és hetenként egyszer 4 fogás. — Egy csukott és 1 nyitott hintó teljesen jókarban

ugyanott eladó.

CZITROM JANKA,

kóser vendéglős és szállodás.

Aradvármegye alispánjától.

3702-1911. szám.

Pályázati hirdetmény.

Aradvármegye közkórházánál megüresedett másodorvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

A másodorvosi állás javada mazása 1600 korona évi fizetés, a kórház belterületén egy szobabel álló szabad lakás, fűtés és világítás, valamint I. osztályú élelmezés.

A kinevezés ideiglees, a melyben ezen állás két évi időtartamra lesz betöltve.

Felhívom mindazokat, kik az állást elnyerni óhajtják és az 1883. évi I. t. c. 9. §. 2. pontjában előirt képesítéssel bírnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám 1911. évi március hó 25 éig terjesszék be.

Arad, 1911. évi február hó 25-én.

950

Az alispán távol:

Schill,
főjegyző.

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcsereitelnek
TELEFON 438. TBLERON 438.

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.

(Malrovitz kőfaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű figurális és dekoratív

szobrász munkákat

n. m.: portrékat természet és fénykép után, síremlékeket, mindennemű iparművészeti tárgyakat, modern épület, díszítő szobrászmunkákat, terakotta, kő, gipsz, cement, stb. anyagokból és azok javítását elvállalja a legolcsóbb árért. 4407

!!Hirnévre!!

akarok szert tenni az Olcsóság terén!
Ezt csakis úgy érhetem el, ha jó és szép árut olcsón adok — Elvem eddigi is az volt, hogy a legjobbat, a legjavából, kevés pénzért adjak, amiről már számosan meggyőződést szereztek.

Áruimra még eddig panasz nem volt! Tehát

szaját érdekében nézze meg azt a hatalmas választékot

cipő, kalap és uri divat

cikkeket, melyek a tavaszi Saisonra már most megérkeztek.

Kérem, ügyeljen a cégre!

KORÁNYI JENŐ

Szabadság-tér 3. szám.

(A volt Winternitz-féle helyiség.)

Nagy cipőjavító-műhely a vevőközönség rendelkezésére áll. Mérték utáni rendelések 24 óra alatt eszközöltenek

Kérem kirakataim megtekintését.

Gyermekek és felnőttek által

egyenként kedvelt friss és kellemes ízű **Hajós-féle**

Csukamájolaj most érkezett meg. E fontos és nagy táperejű szer kitűnő hatásának bizonyult

mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögéskor, fejlődésben visszamaradt gyermekeknek, stb. stb.

Ára egy üvegnek 2 korona.

Fagydagaganatok elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.”

Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete a „MELOGEN” Egy pár perc alatt bármely hajat vagy bajuszt a legszebb

Hajfestő állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona.

Kitűnő amerikai a „NITER” 6 darab egy eredeti fémdobozban 2

gummi kerona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerárban ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben